

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Komplexní logistická podpora oblasti ochrany
obyvatelstva vybraných samosprávných celků**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Studijní program: **OCHRANA OBYVATELSTVA**

Autor: Bc. Martina Zezulová

Vedoucí práce: Ing. Aleš Kudlák, Ph.D.

České Budějovice 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci s názvem „**Komplexní logistická podpora oblasti ochrany obyvatelstva vybraných samosprávných celků**“ jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské/diplomové práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské/diplomové práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne ... ..

Bc. Martina Zezulová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce Ing. Aleši Kudlákoví PhD. za odborné vedení, cenné rady, připomínky a trpělivost. Dále děkuji všem, kteří se podíleli na praktické části mé práce, především pracovníkům krizového řízení, kteří mi poskytli informace a svůj velmi drahocenný čas. Také děkuji svému manželovi a rodině za podporu během celého studia.

Komplexní logistická podpora oblasti ochrany obyvatelstva vybraných samosprávných celků

Abstrakt

Tématem této diplomové práce je komplexní logistická podpora oblasti ochrany obyvatelstva vybraných samosprávných celků. Význam ochrany obyvatelstva v současnosti dokazují nedávné krizové situace, které proběhly na území České republiky i mnoha dalších zemí světa. Tato práce se zabývá logistickým systémem, který je vytvořen za účelem snížení negativních dopadů mimořádných situací a krizových stavů.

Cílem práce bylo popsat logistiku ochrany obyvatelstva obce s rozšířenou působností Brno a vybraných obcí v okrese Brno-venkov a zkoumat, zda je logistická podpora dostatečná s ohledem na nedávné krizové situace a možná budoucí nebezpečí. Výzkum probíhal za pomoci dvou dotazníkových šetření. První dotazník byl určený krizovým manažerům jednotlivých městských částí města Brna a všech obcí s rozšířenou působností v okrese Brno-venkov. Druhý dotazník byl zaměřený na znalosti laické veřejnosti týkající se vlastní ochrany při mimořádných událostech a krizových situacích.

Z provedeného výzkumu vyplývá, že logistická podpora oblasti ochrany obyvatelstva je odlišná v jednotlivých městských částech Brna i obcích s rozšířenou působností. Data zdůrazňují rozdíl v postavení městských částí a obcí s rozšířenou působností i ve zkušenostech jednotlivých krizových manažerů. Výzkum dokazuje dobře fungující logistiku ochrany obyvatelstva přizpůsobenou místním podmínkám. Na základě dotazníkového šetření obyvatelstva bylo vyhodnoceno, že obyvatelé mají více vědomostí ohledně krizových stavů v důsledku epidemie covid-19. Informovanost přesto není podle většinového názoru a vyhodnocení znalostních odpovědí dostatečná.

Diplomová práce může sloužit orgánům krizového řízení pro porovnání logistického zabezpečení ochrany obyvatel hodnocených městských částí a obcí s rozšířenou působností. Současně může být práce podkladem pro vzdělávací zařízení v souvislosti se zvýšením informovanosti obyvatel o bezpečnostních opatřeních při mimořádných událostech.

Klíčová slova

Logistika, ochrana obyvatelstva, samosprávný celek, krizové řízení.

Complex logistical support of civil protection in chosen communities

Abstract

The subject of this diploma thesis is complex logistical support of civil protection in chosen communities. The utmost importance of civil protection is obvious in light of recent crises such as the COVID-19 pandemic, flat in western Germany, or a tornado in South Moravia. This thesis is focused on the logistic system which was designed to reduce the negative impact of emergencies.

The thesis aimed to describe the logistic of citizen protection in Brno and chosen municipalities in the Brno-venkov district. Part of this work was to evaluate the sufficiency of logistical support given the latest emergencies and those that can come in the future. The research is based on two surveys. The first questioner was designed for crisis managers of individual city districts and all municipalities with extended powers in the Brno-venkov district. The second questionnaire focused on the knowledge of the general public regarding self-protection in emergencies and crises.

This study shows that logistical support of civil defense differs in individual municipalities and city districts. The collected data emphasize differences in civil protection powers between municipalities with extended powers and city districts. Data also shows various experiences of individual crisis managers. That said this study illustrates an efficient system of civil protection logistical support adjusted to the local needs. Results of the survey for the general public shows crisis awareness has increased during the Covid-19 pandemic. Nevertheless, according to the majority of respondents and results of the questionnaire, the public's general knowledge about this subject is insufficient.

This thesis could serve to crisis management authorities as a comparison of logistical support of the civil defense in chosen municipalities with extended powers and city districts. In the meantime, this thesis could be used in educational institutions as a foundation for raising awareness about safety measures during emergencies.

Key words

Logistics, civil protection, communities, crisis management.

Obsah

Úvod.....	9
1 Teoretická část	10
1.1 Bezpečnostní systém České republiky	10
1.2 Ochrana obyvatelstva.....	12
1.3 Úkoly ochrany obyvatelstva	14
1.3.1 Varování a informování.....	14
1.3.2 Ukrytí.....	15
1.3.3 Evakuace.....	18
1.3.4 Nouzové přežití.....	20
1.4 Logistika	23
1.5 Logistické činnosti při zabezpečování KS	24
1.5.1 Zákaznický servis	24
1.5.2 Analýza poptávky	25
1.5.3 Logistická komunikace.....	25
1.5.4 Vyřizování objednávek.....	26
1.5.5 Pořizování a nákup	27
1.5.6 Balení	28
1.5.7 Skladování	28
1.5.8 Řízení stavu zásob	29
1.5.9 Doprava a přeprava.....	30
1.5.10 Manipulace s materiálem.....	30
1.5.11 Podpora servisu a náhradní díly	31
1.5.12 Manipulace s vráceným zbožím	31
1.5.13 Zpětná logistika	32

1.6	Ochrana obyvatelstva samosprávných územních celků	33
1.6.1	Územní samosprávný celek.....	33
1.6.2	Orgány krizového řízení samosprávných územních celků.....	33
1.7	Vybrané samosprávné celky	36
1.7.1	Brno-město	37
1.7.2	Brno-venkov	39
2	Cíl diplomové práce.....	41
2.1	Výzkumné otázky	41
3	Metodika práce.....	42
4	Výsledky	44
4.1	Krizoví manažeři	45
4.1.1	Brno-Černovice	45
4.1.2	Brno-Bystrc	46
4.1.3	Brno-Žabovřesky	47
4.1.4	Brno-sever	48
4.1.5	Brno-Kohoutovice	50
4.1.6	Brno-Líšeň	51
4.1.7	Rosice	52
4.1.8	Šlapanice.....	53
4.1.9	Židlochovice	55
4.2	Obyvatelstvo	56
5	Diskuse.....	71
	Závěr.....	77
6	Seznam literatury	78
7	Seznam tabulek	84

8	Seznam příloh	85
9	Seznam zkratk	101

Úvod

Od roku 2020 na území České republiky proběhly s velkou ničivou silou dva zcela neočekávané krizové stavy. Epidemie koronaviru SARS-CoV-2, která stále probíhá a má k dnešnímu dni na svědomí přes 4,2 milionů obětí po celém světě (Dong et al. 2020) a extrémní bouřky s tornádem na jižní Moravě, při kterých bylo zničeno několik vesnic a zemřelo 6 osob. Velké negativní dopady měly během posledních dvou let celosvětově také požáry v Austrálii (Haque et al. 2021), orkán Sabine v západní a střední Evropě, tajfun Goni na Filipínách (LeComte 2021), povodně v západní Evropě (European Centre for Disease Prevention and Control 2021) a mnoho dalších. Systémem, který se u nás zabývá snížením negativních dopadů mimořádných událostí a krizových stavů je ochrana obyvatelstva. Pro to, aby byla jeho činnost efektivní je potřeba propracovaná logistická podpora. Činnosti logistiky jsou spojeny především s podnikovou ekonomikou, ale v přeneseném významu jsou platné i pro krizové řízení a ochranu obyvatelstva.

Diplomová práce je zaměřena na komplexní logistickou podporu oblasti ochrany obyvatelstva vybraných samosprávných celků. Cílem práce bude popsat logistiku ochrany obyvatelstva obce s rozšířenou působností Brno a vybraných obcí v okrese Brno-venkov a zkoumat, zda je logistická podpora dostatečná s ohledem na nedávné krizové situace a možná budoucí nebezpečí. Pro dosažení tohoto cíle jsou stanoveny dvě výzkumné otázky a dvě dotazníková šetření určená krizovým manažerům a laické veřejnosti.

1 Teoretická část

Úvod teoretické části práce se bude věnovat bezpečnostnímu systému České republiky a pojmu ochrana obyvatelstva. Dále bude text zaměřen na úkoly ochrany obyvatelstva, které budou rozebrány v jednotlivých podkapitolách. V následující části bude vysvětlen pojem logistika a popsány její činnosti, které jsou důležité při zabezpečování krizových stavů. Poslední kapitoly teoretické části budou věnovány ochraně obyvatelstva samosprávných celků a okresům vybraným pro výzkumnou část práce.

1.1 *Bezpečnostní systém České republiky*

Pro zajištění bezpečnosti České republiky je vytvořen komplexní systém, který propojuje roviny politické, vojenské, ochrany obyvatel a vnitřní bezpečnosti, hospodářské, právní, legislativní a sociální. Bezpečnostní systém plní funkci institucionálního rámce při realizaci bezpečnostní politiky a jeho základem je legislativní vyjádření působností a vazeb jednotlivých složek. Tyto složky jsou zákonodárné, výkonné, soudní moci, právnických a fyzických osob a územní samosprávy. Základní funkcí bezpečnostního systému České republiky (dále jen ČR) je koordinace a řízení činnosti jednotlivých složek, které jsou odpovědné za zajišťování bezpečnostních zájmů státu. Strukturu bezpečnostního systému ČR tvoří prezident republiky, Parlament ČR, vláda, Bezpečnostní rada státu s pracovními orgány, ústřední správní úřady, krajské a obecní úřady, ozbrojené bezpečnostní sbory, ozbrojené síly, záchranné sbory, zpravodajské služby, záchranné a havarijní služby. Za řízení a funkčnost tohoto systému, a tedy za zajištění bezpečnosti státu je odpovědná vláda, která je vrcholným orgánem výkonné moci. Funkční bezpečnostní systém je nástrojem pro prevenci, přípravu a zvládnutí vojenských i nevojenských krizových situací. Vzhledem k neustále se měnícím podmínkám a změnám v bezpečnostním prostředí musí systém na vznikající hrozby flexibilně reagovat (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky a kol. 2015).

Ohrožení, kterými se bezpečnostní systém zabývá je možné dělit na hrozby vnější, vnitřní a ostatní. Vnějšími hrozbami je myšleno především ohrožení svrchovanosti a celistvosti státu, které řeší zejména Armáda ČR, vnitřními hrozbami narušení vnitřního pořádku a veřejné bezpečnosti, čímž se zabývá nejvíce Policie ČR a ostatní hrozby jsou nejčastěji řešeny pomocí složek Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen HZS ČR). Mezi ostatní hrozby patří mimořádné události (dále jen MU) a katastrofy

technologického a přírodního charakteru (MV-GŘ HZS ČR 2015). Podrobnější klasifikaci hrozeb se věnuje Analýza hrozeb pro ČR, která posuzuje rizika na základě identifikace nebezpečí, analýzy rizik a hodnocení rizik. V rámci identifikace nebezpečí byl vytvořen registr jednotlivých hrozeb a určena gesční ministerstva, nebo jiné ústřední správní úřady. Identifikované typy hrozeb jsou děleny na naturogenní a antropogenní. Mezi naturogenní spadají nebezpečí abiotické, biotické a kosmické a do antropogenních patří technogenní, sociogenní a ekonomické hrozby. Analýza rizik určuje pravděpodobnost a následky konkrétních nebezpečí a dělí je na hrozby s nízkým a vysokým rizikem. Pro hrozby s vysokým rizikem byla dále vypracována multikriteriální analýza a vyhodnoceny následky těchto hrozeb na životy a zdraví osob, ekonomiku státu, životní prostředí a společnost. Posledním krokem v posouzení rizik je hodnocení rizik, kde byla určena hodnota, která dělí rizika na přijatelná s hodnotami 0-10, rizika podmíněčně přijatelná v rozmezí 11-19 a rizika nepřijatelná s úrovní rizika nad 30. Pro ČR bylo identifikováno celkem 72 typů nebezpečí a z toho u 22 bylo označeno jako nebezpečí s nepřijatelným rizikem a lze u nich očekávat vyhlášení krizového stavu (Paulus et al. 2015).

Bezpečnostnímu systému se věnuje mnoho legislativních i nelegislativních dokumentů. Mezi ty nejdůležitější legislativní patří ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR a ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR. Velmi důležitým nelegislativním dokumentem, který je základní koncepční listinou bezpečnostní politiky státu je Bezpečnostní strategie ČR, na kterou navazují další strategie a koncepce. Tento dokument vychází z výše zmíněných zákonů a zároveň z členství v Organizaci spojených národů (dále jen OSN), Evropské unii (dále jen EU), Severoatlantické aliance (dále jen NATO, z ang. North Atlantic Treaty Organization) a Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (dále jen OBSE). Obsahem Bezpečnostní strategie ČR jsou východiska bezpečnostní politiky ČR, bezpečnostní zájmy ČR, bezpečnostní prostředí a strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR. Bezpečnostní politika ČR zajišťuje vnitřní i vnější bezpečnost, ochranu a obranu občanů a státu pomocí preventivního a aktivního působení obranné, zahraniční a hospodářské politiky, veřejné bezpečnosti a politiky oblasti vnitřní bezpečnosti. Mezi bezpečnostní zájmy ČR patří životní, strategické a další významné zájmy. Životními zájmy ČR jsou svrchovanost státu, územní

celistvost a politická nezávislost se zachováním demokracie a ochrany základních lidských práv a svobod. K ochraně těchto životních zájmů slouží strategické zájmy, mezi které patří například bezpečnost a stabilita v euroatlantickém prostoru, prevence a zvládání místních a regionálních konfliktů nebo zajištění ekonomické, surovinové, energetické a potravinové bezpečnosti a mnoho dalších. Z hlediska bezpečnostního prostředí ČR jsou v bezpečnostní strategii identifikovány hrozby, které ohrožují přímo ČR nebo její spojence. Do těchto hrozeb patří oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti, nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru, terorismus, šíření zbraní hromadného ničení, kybernetické útoky, mezinárodní migrace, extremismus, organizovaný zločin, ohrožení kritické infrastruktury, přerušení dodávek energie a surovin, pohromy antropogenního nebo přírodního charakteru a jiné MU. Strategii v prosazování bezpečnostních zájmů ČR je propojení vojenské, politické, finanční, sociální, hospodářské a legislativně-právní roviny a určení vzájemných vazeb mezi mocí zákonodárnou, výkonnou, soudní, územní samosprávy a právnických a podnikajících fyzických osob (dále jen PaPFO) (MV-GŘ HZS ČR 2015; Ministerstvo zahraničních věcí České republiky a kol. 2015).

1.2 Ochrana obyvatelstva

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů (dále jen zákon o IZS) vymezuje pojem ochrana obyvatelstva jako plnění úkolů civilní ochrany, a to zejména při varování, evakuaci, nouzovém přežití obyvatelstva a dalších opatřeních pro zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku (zákon č. 239/2000 Sb.). V Konceptu ochrany obyvatelstva do roku 2020 a výhledem do roku 2030 je tato definice rozšířena a to tak, že se jedná o širokou disciplínu, která je souborem činností a úkolů odpovědných orgánů veřejné správy, právnických a podnikajících fyzických osob a také občanů, které vedou k zabezpečení ochrany života, zdraví, majetku a životního prostředí, v souladu s platnými právními předpisy. Ochranu obyvatelstva můžeme rozdělit na civilní ochranu a civilní obranu. Civilní ochrana se zabývá především minimalizací dopadů mimořádných událostí a krizových situací (dále jen KS) na zdraví a životy lidí, a to pomocí činností a postupů příslušných orgánů, složek, organizací a obyvatelstva. V případě, že je vyhlášen válečný stav, stává se civilní ochrana součástí obrany státu. Civilní obrana je vázána především na stav ohrožení státu a válečný stav. Jejím cílem je ochrana civilního obyvatelstva před nebezpečím, odstranění bezprostředních účinků pohrom nebo nepřátelských akcí

a vytvoření nezbytných podmínek pro přežití (MV-GŘ HZS ČR 2015). Důležitým mezníkem v ochraně obyvatelstva bylo přijetí Ženevských úmluv v roce 1864. Jednalo se zejména o pravidla pro vedení válek a o ochranu jejích obětí. Hlavní zásadou úmluv je respekt k důstojnosti lidské bytosti v každé době a předcházení, nebo zmírnění utrpení především těch, kteří se konfliktu přímo neúčastní. Ženevské úmluvy byly několikrát v následujících letech doplněny a revidovány. V roce 1949 byly formulovány čtyři úmluvy a dva dodatkové protokoly, které se týkaly ochrany obětí ozbrojených konfliktů. V Dodatkovém protokolu I o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů je upravena i oblast civilní obrany (Jukl 2005; 2020). Na základě Ženevských úmluv také vznikla v 60. letech 19. století mezinárodní organizace Červený kříž, která působí ve více než sto státech světa dodnes (Bujard 1974; Forsythe a Rieffer-Flanagan 2016).

Stejně tak jako celý bezpečnostní systém, tak i ochrana obyvatelstva je obsažena v právních předpisech i v nelegislativních dokumentech. V zákonech, nařízeních a vyhláškách je stanoven obecný a závazný právní rámec, v nelegislativních dokumentech jsou podrobně rozpracovány struktury systému ochrany obyvatelstva. Základním strategickým plánovacím dokumentem je již výše zmíněná Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 vydaná v roce 2013. Výchozí podklad pro zpracování dokumentu tvoří Bezpečnostní strategie ČR s identifikovanými bezpečnostními hrozbami a zájmy ČR. Zpracování koncepce je podle zákona o IZS v gesci ministerstva vnitra (dále jen MV) a vypracovává ho generální ředitelství Hasičského záchranného sboru (dále jen GŘ HZS), které při tvorbě spolupracuje s dalšími orgány veřejné správy. Dokument řeší komplexně problematiku ochrany obyvatelstva a je schvalován vládou ČR. Cílem koncepce je zpracování a implementace vizí a úkolů, které se nachází v základních strategických dokumentech. Pro rozvoj ochrany obyvatelstva byly stanoveny priority: zapojení občanů do systému ochrany obyvatelstva, zapojení PaPFO do přípravy na mimořádné události a krizové situace, zvýšení ochrany kritické infrastruktury (dále jen KI), podpora vědy a výzkumu a využitelné nástroje a úkoly ochrany obyvatelstva. V koncepci je stanoveno pět základních oblastí ochrany obyvatelstva, a to síly a věcné zdroje, úkoly ochrany obyvatelstva, krizové řízení, výchova a vzdělávání, věda a výzkum (MV-GŘ HZS ČR 2013). Oblast ochrany obyvatelstva podle koncepce plní úkoly při plánování, organizaci a výkonu činností pro předcházení vzniku a zajištění připravenosti na MU a KS a pro

jejich řešení. Dále ochrana obyvatelstva plní úkoly civilní obrany při ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí při MU a KS vojenského i nevojenského charakteru (MV GR HZS ČR 2013).

1.3 Úkoly ochrany obyvatelstva

Podle zákona o IZS mezi úkoly ochrany obyvatelstva patří zejména varování, ukrytí, evakuace, nouzové přežití obyvatelstva a další opatření, která zabezpečují ochranu života, zdraví a majetku obyvatel (zákon č. 239/2000 Sb.). Tyto úkoly jsou plněny v souvislosti s MU a KS vojenského i nevojenského charakteru složkami integrovaného záchranného systému (dále jen IZS), orgány kraje, obce s rozšířenou působností (dále jen ORP), orgány obce, právníky a fyzickými osobami (dále jen PaFO) i samotnými občany. Koordinační roli plní v této oblasti MV (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy 2013).

1.3.1 Varování a informování

Varování a informování obyvatelstva v ohroženém území je základním předpokladem pro úspěšnou realizaci opatření ochrany obyvatelstva. Důležité je současně vyrozumění složek IZS a orgánů krizového řízení. Včasné a správné předání informací má zásadní vliv na redukci účinku MU a KS na zdraví a životy obyvatelstva, majetek, životní prostředí a další hodnoty (Martínek et al. 2006).

Pro zabezpečení varování a vyrozumění obyvatelstva je v České republice od roku 1991 budován jednotný systém (dále jen JSVV). Systém je tvořen sítí poplachových sirén, vyrozumívacími (informačními) centry, soustavou dálkového vyrozumění a místního vyrozumění. Poplachové sirény jsou koncovými prvky varování a mohou být elektrické rotační a elektronické. Koncovými prvky mohou být také místní informační systémy jako je obecní rozhlas. Pro předání varovné informace se využívá varovný signál „Všeobecná výstraha“, což je předem stanovené akustické znamení. Signál je vyhlášován po dobu 140 vteřin kolísavým tónem a může zaznít v třiminutových intervalech třikrát po sobě. Po tomto signálu následuje mluvená tísňová informace, která sděluje údaje o nebezpečí vzniku, nebo již probíhající MU a udává opatření k ochraně obyvatelstva. Následně může být obyvatelstvo informováno sdělovacími prostředky, vozidly složek IZS, mluvícími sirénami, nebo jiným způsobem o charakteru ohrožení a režimových opatřeních. Tento systém využívaný v posledních letech, který zahrnuje

varovný signál, tísňovou informaci a následné informování se nazývá jednotný systém varování a informování. Občané by měli při všeobecné výstraze především zachovat klid, řídit se pokyny, ukryt se do nejbližší budovy, uzavřít okna a dveře a zapnout si rozhlas nebo televizi.

Mimo signál všeobecné výstrahy mohou sirény vysílat přerušovaný tón po dobu jedné minuty pro svolání jednotek požární ochrany (dále jen JPO). Tento signál se nazývá „Požární poplach“. Každou první středu v měsíci také probíhá ve 12 hodin na území republiky akustická zkouška. Zkouška zní 140 sekund nepřerušovaným tónem. (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska 2014; HZS ČR 2017).

Ovládání koncových prvků varování a vyrozumění je zajištěno systémem selektivního rádiového návěštění (dále jen SSRN), pro zabezpečení varování obyvatelstva a vyrozumění osob složek IZS. Je provozován na krajské úrovni a je neveřejný. SSRN je pouze jednosměrný a neumožňuje získat zpětnou reakci. Obousměrným systémem, který SSRN rozšiřuje je monitorovací systém koncových prvků, který získává data od koncových prvků varování a měření (MV GŘ HZS ČR 2015).

Jednotný systém varování a vyrozumění zajišťuje MV-GŘ HZS ČR, které stanovuje celou infrastrukturu JSVV. Mimo jiné také stanovuje zásady plošného pokrytí koncovými prvky varování na celém území ČR a zařízení pro přenos povelů nahrazuje novými technologiemi. V jednotlivých krajích je správou JSVV pověřen HZS kraje, který infrastrukturu JSVV využívá pro přenos povelů, zpracovává ji do Havarijního plánu kraje (dále jen HPK) a Vnějšího havarijního plánu (dále jen VněHP), kontroluje funkčnost koncových prvků varování a posuzuje ohrožení území. K systému varování mají povinnosti i obecní úřad a starosta obce, provozovatelé nebezpečných zařízení, vlastníci vodních děl I.- III. kategorie a vlastníci či provozovatelé objektu nebo zařízení ke shromažďování velkého počtu osob. Všichni tito se podílí na zajištění varování obyvatelstva. O varování obyvatelstva může rozhodnout operační a informační středisko IZS (dále jen OPIS IZS), velitel zásahu nebo starosta obce (MV GŘ HZS ČR 2015).

1.3.2 Ukrytí

Ukrytí obyvatelstva je prvkem kolektivní ochrany a jedním z úkolů civilní ochrany v území. V mírové době se využívá při mimořádných událostech, kde dochází k riziku

kontaminace nebezpečnými chemickými látkami nebo k pronikavé radiaci. V těchto případech se využívá přirozených ochranných vlastností staveb, kde se nachází uzavřená místnost s televizním nebo radiovým vysíláním. Pokud se jedná o chemickou havárii, měla by být místnost pro improvizované ukrytí ve vyšších patrech budovy a ideálně na odvrácené straně od místa nehody. Většina nebezpečných látek má vyšší hustotu než vzduch a drží se při zemi. Látky s nižší hustotou jsou primárně prchavé a průnik zavřenými okny a dveřmi je nepravděpodobný. Při úniku radioaktivních látek a ionizujícího záření by se nejlépe měla místnost nacházet ve středové části domu v suterénu nebo sklepě, kde je dosah působení účinků radiace nejnižší. Tyto prostory by měly mít co nejmenší počet dveří, oken a dalších větracích prostorů. Mezi další opatření, která snižují průnik nebezpečné látky do improvizovaného úkrytu patří utěsnění ventilace a otvorů, vypnutí digestoře a topidel, uzavření a utěsnění dveří a oken a namočení záclon a závěsů do vody (Kroupa 2004).

V případě vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu jsou pro ukrytí obyvatelstva využity improvizované a stálé úkryty, které obyvatele chrání především před působením zbraní hromadného ničení (dále jen ZHN) při válečném ohrožení. Improvizované úkryty jsou předem vybrané prostory, které zajišťují ochranu proti účinkům tepelného a světelného záření, pronikavé radiace, tlakovým účinkům ZHN i při leteckém útoku konvenčními zbraněmi. Nejvhodnější jsou podzemní, nebo částečně zapuštěné prostory pod úroveň terénu v budovách. Mezi další vhodné prostory patří i dřívější stálé úkryty. Při výběru improvizovaného úkrytu je důležitá tloušťka obvodové zdi, která by měla mít alespoň 45 cm u zděné, 30 cm u železobetonové, případně 15 cm u panelové zdi budovy. V klenutých místnostech s valenou klenbou by tloušťka zdi měla být nejméně 90 cm a klenba 15 cm. Dále je nezbytné, aby se vchodové dveře otvíraly směrem z úkrytu a úkryty, které se nachází v bloku budov musí mít minimálně dvě únikové cesty. Výhoda je, pokud jsou jednotlivé úkryty propojeny průlezy. Vnitřní prostory by měly mít 1 až 3 m² podlahové plochy pro osobu v prostoru s nuceným větráním, a v prostoru bez větracího zařízení 3 až 5 m². Výška stropu je stanovena na minimálně 2,3 m a nejnižší část stropu na 1,9 m. Ochranný prostor se má vyskytovat v blízkosti místa pobytu osob, které by jej měli včas dosáhnout v případě ohrožení. Doběhová vzdálenost, která se doporučuje je 500 až 800 m. Improvizované úkryty by se měly nacházet v bezpečnostní vzdálenosti od nebezpečných skladů a provozů (Řehák a Pupíková 2015; MV GR HZS ČR 2001).

Stálé úkryty jsou trvalé ochranné prostory buď v podzemních částech budov, nebo stavby samostatně stojící. Primárně jsou určeny pro ochranu obyvatelstva proti účinkům zbraní hromadného ničení v případě stavu ohrožení státu a válečném stavu. Vzhledem k nerovnoměrnému rozmístění a dlouhé výstavbě s nimi nelze počítat při MU a KS nevojenského charakteru a nejsou proto uváděny v havarijním plánu kraje. Mohou mít ale více účelů a sloužit také jako protiradiační úkryty s úpravami pro dekontaminaci, nebo mohou být v době míru využity jako garáže, skladovací prostory, případně jako kulturní zařízení. V České republice jsou návrhy a výstavba stálých úkrytů realizovány na základě technické normy ČSN 73 9010. Podle třídy odolnosti jsou děleny na tlakově odolné a tlakově neodolné. Třída odolnosti je určena podle velikosti přetlaku, která je v čele tlakové vlny od 30 kPa do 200 kPa (Řehák a Pupíková 2015; Řehák a Folwarczny 2012). Stálé úkryty musí pro zachování svých ochranných vlastností splňovat kritéria z hlediska stavby, umístění i vybavení. Musí například obsahovat filtroventilační zařízení, být vybaveny filtry, radiovými vysílači a dalším technickým vybavením pro pobyt osob na tři dny a nacházet se v doběhové vzdálenosti do 500 m. V každém úkrytu je vchod, nouzový výlez, protitlaková komora, protiplynová předsíň, úsek pro ukryvané, místnost pro filtroventilační zařízení, sociální zařízení a zásobník vody. Každá z těchto částí má svá specifika. Podle kapacity jsou úkryty děleny na úkryty pro jednotlivce, malokapacitní s možností ukryvat až padesát osob, úkryty běžné kapacity pro sto až tři sta osob a úkryty velkokapacitní určené pro pět set až několik tisíc osob (Magistrát hlavního města Prahy 2015; Kratochvílová 2005). Pro stálé úkryty platí, že jsou vedeny v evidenci, kterou má na starost HZS kraje a obecní úřad. Povinností vlastníka stálého úkrytu je udržovat stavbu v dobrém stavu, zajistit, aby nedošlo ke změně charakteru stavby vzhledem k jejímu účelu a umožnit její kontrolu a využití pro potřeby civilní ochrany.

Za zbudování improvizovaných úkrytů a zpořádkování stálých úkrytů jsou zodpovědní starostové obcí, statutární zástupci právnických a podnikajících fyzických osob a fyzické osoby, které jsou vlastníky stálých úkrytů, nebo budov určených pro zřízení improvizovaného úkrytu. Údaje ohledně ukrytí jsou stále aktualizovány a odpovědnost za upřesňování těchto informací mají zpracovatelé plánu ukrytí objektů a vlastníci stálých úkrytů a budov pro improvizované úkryty ve vztahu k obecním úřadům. Obecní úřady a ORP tyto informace předávají HZS kraje. V případě mimořádné události obyvatele o způsobu ukrytí informuje obec (MV GŘ HZS ČR 2015).

Mimo všechny vyjmenované typy úkrytů je možné při mimořádných událostech jak vojenského, tak nevojenského charakteru využít ochranných systémů podzemních dopravních staveb u kterých je dostatečná tlaková odolnost proti účinkům tlakové vlny při jaderném výbuchu. Mezi tyto systémy patří stavby metra, podzemní tramvajové tratě a městské podzemní rychlodráhy, které splňují určená kritéria. Ochranný systém podzemních dopravních staveb musí obsahovat vlastní zdroj vody a elektrické energie, zařízení pro zásobování vzduchem a spojovací, informační a řídicí systém a umožňovat evakuaci nebo vyvedení osob z ohrožených částí. Ochranu ukryvaných osob systém zabezpečuje po dobu minimálně 72 hodin a zphotovení zařízení musí být do 6 hodin (Řehák a Folwarczny 2012).

1.3.3 Evakuace

Podle vyhlášky Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva se evakuací zabezpečuje „*přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí*“ a provádí se „*z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění.*“ V místě MU se evakuace vztahuje na všechny osoby mimo ty, které budou vykonávat neodkladné činnosti, a to především řízení evakuace a podílení se na záchranných pracích. Přednostně se evakuace plánuje pro vybrané skupiny obyvatelstva, mezi které patří děti do patnácti let, pacienti ve zdravotnických a sociálních zařízeních, osoby zdravotně postižené a pro doprovod všech vyjmenovaných skupin (vyhláška č. 380/2002 Sb.). Evakuace je velmi účinným a rozšířeným opatřením v ochraně obyvatelstva před účinky mimořádných a krizových situací. Provádí se na základě vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu při MU a při radiačních a chemických haváriích. Podle rozsahu ohrožení se evakuace může týkat jednoho objektu, několika budov, části nebo celého urbanistického celku i většího územního prostoru. Evakuační opatření mohou být krátkodobá, která trvají méně než 24 hodin, nebo dlouhodobá. V případě dlouhodobých opatření je potřeba evakuovaným osobám, které nemají možnost jiného ubytování, zabezpečit nouzové ubytování, opatření k nouzovému přežití a zajištění základních potřeb. Evakuace může probíhat řízeně, kdy proces ovlivňují zodpovědné orgány, nebo neřízeně na základě vlastního rozhodnutí obyvatelstva. I při neřízené evakuaci mají zodpovědné orgány snahu průběh

usměrňovat, aby nebyly ohroženy životy a zdraví a nedocházelo k bránění záchranných a likvidačních prací (dále jen ZaLP) (MV-GŘ HZS ČR 2015).

Základní dokument pro plánování evakuace je plán evakuace obyvatelstva, který je součástí havarijního plánu kraje. Plán obsahuje zásady provádění evakuace, způsob zabezpečení evakuace, rozsah evakuačních opatření, orgány zodpovědné za řízení evakuaci, způsob vyrozumění těchto orgánů a rozdělení zodpovědnosti. Dalším dokumentem je plán evakuace, který je součástí vnějších havarijních plánů vybraných objektů (MV-GŘ HZS ČR 2015). Při plánování evakuačních opatření se stanovují evakuační prostory a pořadí v jakém budou evakuovány, vymezují se evakuační trasy a potřebné dopravní prostředky, stanovuje se činnost evakuačních středisek, určují se místa a podmínky nouzového ubytování. Dále se při tvorbě evakuačních plánů projednává, jak bude zajištěna propustnost evakuačních tras, způsob regulace pohybu osob, provedení uzávěrů prostor, stanovují se místa shromáždění, postup při evakuaci z ohrožených prostor, kontroly opuštění obydlí a ostražba evakuovaného prostoru. Také jsou připravovány podklady pro příjem evakuovaných osob a pro přepravu do přijímacích středisek a určují se postupy pro evakuaci zvířat a určených hmotných věcí. Plánování evakuačních opatření také zahrnuje přípravu postupu informování osob, psychologickou přípravu a plánuje způsob dokumentace pro přijatá rozhodnutí a opatření v průběhu celé evakuace. Během evakuace je potřeba zajistit veřejný pořádek a bezpečnost, dopravní zabezpečení včetně hromadné přepravy osob, poskytování předlékařské zdravotnické pomoci, převoz do zdravotnických zařízení a hygienicko-epidemiologická opatření. Zabezpečení během evakuace se také týká ubytování, zásobování a distribuce zásob a mediálního zajištění, především při varování a předávání tísňových informací. Orgány, které řídí evakuaci jsou pracovní skupina krizového štábu, evakuační středisko a přijímací středisko (vyhláška č. 380/2002 Sb.).

O způsobu evakuace je obyvatelstvo informováno prostřednictvím rádia, televize, nebo veřejného rozhlasu. Obyvatele by měli respektovat vydaná nařízení, která jsou přizpůsobena povaze konkrétní mimořádné události, přesto existují obecné zásady, které s nařízenou evakuací souvisí. V případě evakuace je před odchodem z bytu potřeba uhasit otevřený oheň, vypnout elektrické spotřebiče a uzavřít přívod plynu a vody. Také je potřeba ujistit se, že sousedé ví, že mají opustit byt a při odchodu dát na dveře oznámení, že se v bytě nikdo nenachází. Dětem je vhodné vložit do kapy cedulku s jménem a adresou a je potřeba vzít s sebou domácí zvířata a evakuační zavazadlo.

Evakuační zavazadlo obsahuje především základní potraviny a vodu, osobní doklady, peníze, smlouvy a cennosti, misku a příbor, hygienické a toaletní potřeby, léky, náhradní oblečení a obuv, spací pytel nebo přikrývku, kapesní nůž a zápalky. Dále se uvádí svítilna a přenosné rádio, což dnes částečně nahradí většina chytrých telefonů (HZS ČR 2015).

1.3.4 Nouzové přežití

Nouzovým přežitím obyvatelstva jsou činnosti a postupy věcně příslušných orgánů, zainteresovaných subjektů a občanů, které jsou prováděny s cílem minimalizovat negativní dopady mimořádné události na zdraví a životech zasaženého obyvatelstva. Mezi opatření nouzového přežití, podle vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, patří nouzové ubytování, nouzové zásobování potravinami a pitnou vodou, nouzové základní služby obyvatelstvu, nouzové dodávky energií a organizování humanitární pomoci (vyhláška č. 328/2001 Sb.). V pokynu generálního ředitele HZS ČR č.10 z roku 2010 k realizaci opatření nouzového přežití obyvatelstva v působnosti HZS ČR je uvedeno, že opatření nouzového přežití jsou plánována pro MU třetího, nebo zvláštního stupně poplachu a jsou zpracována do havarijního plánu kraje jako plán nouzového přežití. Vybraná opatření týkající se nouzového přežití obyvatelstva jsou součástí i vnějších havarijních plánů jaderných zařízení, pracovišť s významnými zdroji ionizujícího záření (dále jen IZ) a objektů s nebezpečnými chemickými látkami. V souladu s pokynem jsou pro mimořádné události, které nelze hlediska vzniku, rozsahu, následků, prostoru a času předvídat, připravena opatření na územní, krajské a centrální úrovni (generální ředitel HZS ČR 2010). Na základě konkrétní mimořádné události jsou opatření realizována přímo v místě mimořádné události, nebo navazují na evakuaci a jsou prováděna mimo postižené území.

Nouzové ubytování je poskytováno v objektech, kde je možné připravovat stravu a kde je dostatečné množství sociálních zařízení. Přednostně se využívá budov škol, ubytoven a tělocvičen, které jsou majetkem obcí, měst a krajů. Také je možné využít hotelů, kempů a dalších soukromých zařízení u kterých je předem stanoven způsob financování za poskytnuté služby. Seznam vhodných objektů pro nouzové ubytování zpracovává HZS kraje do plánu nouzového přežití obyvatelstva.

Nouzové zásobování potravinami je zabezpečováno funkční částí distribuční sítě, nebo

smluvně dohodnutými objekty. Využívají se hromadné výdejny stravy a stálá nebo mobilní stravovací zařízení, která jsou zavedena v příloze plánu nouzového přežití obyvatelstva. Při nouzovém stravování se předpokládá s omezením množství a složení stravy (MV-GŘ HZS ČR 2015). Specifika týkající se nouzového stravování jsou uvedena v Pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 10/2010 a v zákoně č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů formou regulačních opatření v systému nouzového hospodářství (generální ředitel HZS ČR 2010, zákon č. 241/2000 Sb.).

Nouzové zásobování pitnou vodou je zpracováno v Metodickém pokynu Ministerstva zemědělství čj. 74020/2016 k zajištění jednotného postupu orgánů krajů, hlavního města Prahy, orgánů obcí s rozšířenou působností, orgánů obcí a městských částí v hlavním městě Praze v systému nouzového zásobování obyvatelstva pitnou vodou při mimořádných událostech a za krizových stavů. Podle pokynu se je nouzovým zásobováním pitnou vodou způsob řešení pro zabezpečení nezbytného množství pitné vody požadované jakosti v případě, že stávající systém zásobování je zcela nebo částečně nefunkční. Zásobování je omezeno na nezbytně dlouhou dobu. Součástí systému nouzového zásobování pitnou vodou je soubor plánovacích, řídicích a organizačních opatření, věcných, materiálních a technických prostředků, personální zabezpečení, informace o zdrojích pitné vody, podmínky pro úpravu pitné vody a obnovu vodohospodářských zařízení, věcné prostředky pohotovostních zásob Správy státních hmotných rezerv (dále jen SSHR) a organizační opatření pro koordinaci činností při nouzovém zásobování pitnou vodou při vzniku MU a KS. Množství pitné vody je stanoveno pro první dva dny 5 litrů na osobu na den a 10 až 15 litrů na osobu třetí a další dny. Systém nouzového zásobování pitnou vodou by měl být aktivován při vyhlášení KS do pěti hodin od narušení zásobování pitnou vodou. Voda je zabezpečována v nezbytném množství po dobu potřebnou k obnovení funkce zásobování na postiženém území. Možné je využívat nenarušené vodovodní systémy nebo jejich části, nenarušené samostatné jímací objekty, cisterny, mobilní úpravní vody a dodávky balené pitné vody (Metodický pokyn MZe 74020/2016).

Mezi nouzové základní služby obyvatelstvu je zahrnuto poskytování informací obyvatelstvu, zdravotnické a sociální služby, hygienické a veterinární služby, spojové a poštovní služby, technické, dopravní a opravárenské služby, čistírny a prádelny, pohřební služby, pohonné hmoty, oděvnictví a další (Blažek 2014b; MV GŘ HZS ČR

2015). S významnými dodavateli může HZS dopředu uzavřít písemnou dohodu o rozsahu pomoci. Přehled zdrojů je uveden v havarijním plánu kraje, krizovém plánu kraje a informačním systému Argis. Nouzové dodávky energií se řídí při mimořádných událostech vyhláškami ministerstva průmyslu a ochodu o stavech nouze v teplárenství, plynárenství a elektroenergetice. Elektrická energie je na základě konkrétní situace dodávána podle příslušného regulačního a vypínacího plánu. Dodávky je také možné řešit za pomoci náhradních zdrojů elektrické energie. Dodávání plynu je upraveno podle omezujících otopových křivek, které zajišťují vytápění objektů na minimální teplotu nebo na základě havarijního odběrového stupně. Pro velkoodběratele je plyn dodáván podle omezujících odběrových stupňů. Dodávky tepla jsou prováděny na základě regulačního plánu a odběrových diagramů podle regulačních stupňů. Přednostně se zabezpečují dodávky energií pro zdravotnická a sociální zařízení a objekty nouzového ubytování.

Do opatření nouzového přežití patří také poskytování humanitární pomoci, a to zejména v oblasti materiální, zdravotní, sociální, duchovní a právní. Poskytována je dobrovolně a bezplatně jednotlivci, spolky, skupinami a nestátními organizacemi při MU a KS ve prospěch postiženého obyvatelstva. Humanitární pomoc může mít formu finanční, materiální nebo sociální a je poskytována z vlastní iniciativy jako nabídka nebo na základě výzvy. Státní orgány, orgány územních samosprávných celků a humanitární organizace vedou přehled nabídek a humanitární organizace pořádají sbírky podle požadavků z postižených oblastí. S prostředky humanitární pomoci je nakládáno tak, aby nedošlo k znehodnocení a zneužití. Důležitou roli má při poskytování humanitární pomoci HZS kraje, který zjišťuje potřeby obyvatel, určuje priority distribuce a má koordinační funkci (Blažek 2014a; MV GŘ HZS ČR 2015). Podle zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy vytváří SSHR zásoby pro humanitární pomoc. Zásoby mohou být využity pro postižené osoby při krizových situacích nebo při mimořádných událostech na vyžádání složek IZS. Zásoby humanitární pomoci jsou poskytovány bezplatně a jsou určeny pro první tři dny KS pro osoby, které nebyly evakuovány a zůstaly bez věcných prostředků nutných k přežití. Zásoby humanitární pomoci obsahují spací pytle, příkrývky a humanitární balíčky s 0,25 l pitné vody a vybranými komponenty a speciálními prostředky jako je hygienická sada, sada na vaření a osobní bezpečnostní sada. Humanitární pomoc může být poskytována i do zahraničí formou vyslání záchranných jednotek a odborníků,

poskytnutí informací nebo humanitární pomoci. Úkoly mezinárodní humanitární pomoci plní Ministerstvo vnitra, resp. HZS ČR v součinnosti s Ministerstvem zahraničních věcí.

1.4 Logistika

Původ slova logistika je odvozen pravděpodobně od řeckého slova logistikon, tedy důmysl nebo rozum, nebo od logos, což znamená slovo, řeč, myšlenka, rozum, pojem, zákon, pravidlo nebo smysl. První prokazatelné uplatnění pojmu logistika a jeho významu bylo k vojenským účelům. V Lentosových vojenských institutech z byzantské říše císař charakterizuje úkoly logistiky jako zisk prostředků a financí pro vojsko, vyzbrojení, starost o jeho potřeby a přípravu vojenského tažení. Logistika je také uvedena vedle pojmů taktika a strategie v publikaci *Náčrt vojenského umění* (z angl. *The Art of War*) z roku 1838 od autora Antoine-Henry de Jomini (de Jomini et al. 1862). Ve středověku se tento pojem používal v souvislosti se stavbou vojenských pevností. „Major général de logis“ byl označován důstojník Napoleonovy armády, který zajišťoval ubytování a tábory pro útvary, určoval pochodové směry při přesunech a upravoval je podle místních podmínek. Logistika byla tedy spojována s pohybem, zásobováním a ubytováním vojsk. Po úspěšném uplatnění logistiky ve vojenství byl tento pojem po druhé světové válce rozšířen i do civilní sféry a vznikla tak hospodářská a podniková logistika upravená pro své účely. Na rozdíl od vojenství, kde se jednalo o vojenské jednotky a materiál se v podnikové ekonomice logistika vztahuje na zboží, suroviny, polotovary a výrobky. Uplatňována byla nejprve v USA při zásobování vojenského loďstva a na rozsáhlém americkém trhu, který řešil rozpor industrializovaného severovýchodu a vzdálených těžišť spotřeby (Pernica 1998; Stehlík a Kapoun 2008; Kane 2011).

Následný ekonomický rozvoj s prudkým růstem podniků a jejich expanze na trh vyvolal potřebu koordinovaného a sledovaného pohybu hmotných a hodnotových toků. V 80. letech se tak pojem logistika stalo často používaným heslem a získal tak mnoho významů. Současně vedle logistiky vznikly také pojmy zásobování, nákup a materiálové hospodářství a je obtížné je od sebe jasně odlišit. Vzhledem k tomu, že neexistuje jednotné označení, má logistika více významů. Pro tuto práci budu využívat definici, kdy se logistika považuje za *„integrované plánování, formování, provádění a kontrolování hmotných a s nimi spojených informačních toků od dodavatele do*

podniku, uvnitř podniku a od podniku k odběrateli“ (Schulte et al. 1994).

1.5 Logistické činnosti při zabezpečování KS

Ve vztahu k ochraně obyvatelstva a pro řešení krizových situací jsou logistické činnosti vztaženy k hmotným statkům a informačním tokům, které přechází z privátního sektoru k veřejné správě a poté k občanovi. Veřejná správa, jako státní zásah v tomto systému, je klíčová při uplatňování funkcí a principů logistiky v rámci řešení krizových situací v ochraně obyvatelstva. Vyloučen není ani přímý vztah privátního sektoru k občanovi za uplatnění všech součástí logistického řetězce (Urban et al. 2010).

1.5.1 Zákaznický servis

Zákaznický servis je ve své filozofii orientován na zákazníka a zabývá se všemi složkami, které souvisí s poměrem nákladů k poskytovaným službám. Jedná se o výstup logistického systému, který zahrnuje dodání správného produktu na určené místo ve správnou chvíli, v dobrém stavu určenému zákazníkovi a za co nejnižší celkové náklady (Lambert et al. 2005). Tato filozofie je uplatňována i při zajišťování potřeb obyvatelstva v KS. Pro účely ochrany obyvatelstva je zákazníkem vláda ČR, veřejná správa tedy ústřední orgány státní správy nebo orgány samosprávných územních celků, nebo občan.

Zákaznický servis je rozdělen do tří oblastí na základě času vzhledem k prodeji. Oblast před prodejem je zaměřena na strategii a politiku dodavatele. Patří do ní písemné prohlášení politiky zákaznického servisu, prohlášení o zákaznickém servisu, podle kterého lze očekávat úroveň služeb, organizační struktura pro snadnou komunikaci zákazníka a poskytovatele služby, pružnost systému a manažerské služby. Oblast při prodeji zahrnuje úroveň vyčerpaných zásob, jejich dostupnost a případnou náhradu, informace o stavu zásob, složky cyklu objednávky, urychlení dodávek, přesuny zboží, přehledné objednávání a zastupitelnost produktů. Po obdržení produktu nebo služby se jedná o oblast po prodeji, do které spadá instalace, opravy, úpravy a náhradní díly, sledování důležitých produktů, vyřizování stížností, reklamací a vrácení zboží a dočasná náhrada produktů.

Servis, který poskytuje veřejná správa občanovi postiženému mimořádnou událostí je zabezpečení preventivních, likvidačních a obnovovacích prací, které jsou spojené s předcházením, řešením a odstraněním následků MU. Veřejná správa by měla bez odkladu reagovat na požadavky o dodání produktu nebo služby, kterou se zabezpečuje

záchrana životů, zdraví a majetku. Také zajišťuje občanům při MU nouzové přežití a další z úkolů ochrany obyvatelstva. V každé situaci je potřeba individuálně hodnotit postižení jednotlivých občanů a mít pro to dostatek informací. Důležité je znát danou oblast, mít přehled o nemovitostech a mít k dispozici jmenný seznam občanů (Urban et al. 2010).

1.5.2 Analýza poptávky

Předvídaní budoucího vývoje je odborná činnost, která poskytuje vstupní informace pro logistický řetězec a stanovuje očekávaný vývoj poptávky. Díky metodám prognózování je možné plánovat množství objednávek od dodavatelů a určit počet a typ produktů, které by měly být dostupné na trhu. Prognóza se zabývá jak časovými, tak prostorovými změnami. Z hlediska času se může jednat například o sezónní výkyvy, z hlediska prostoru je mimo jiné potřeba plánovat umístění skladů, vyvážení zásob v logistické síti a geografické přidělení dopravních zdrojů (Štůsek et al. 2005; Dolanský et al. 1996).

Při zajišťování oblasti krizového řízení stojí na začátku analýza, která vychází z analýzy území, sociálního zabezpečení, hospodářského zázemí, demografického složení a pravděpodobnosti vzniku hrozeb, rizik a mimořádných událostí. Tyto informace slouží pro určení sil a prostředků, výpočtu ohrožených osob, určení ohrožené kritické infrastruktury a další. Zároveň se provádí analýza potřeb neboli poptávky, které zajišťují chod veřejné správy, zasahujících složek a postižených osob při KS. Pro tyto účely jsou vytvořeny informační systémy (dále jen IS), které poskytují databáze s důležitými informacemi, které jsou dostupné určeným uživatelům. Jedním z těchto systémů je Krizkom pod správou SSHR, který obsahuje databáze zajišťování věcných zdrojů. Pro analýzu poptávky z hlediska krizového plánování jsou důležité také typové plány a jednotlivé operační plány, které se nachází v krizových plánech a upřesňují individuální potřeby při jednotlivých mimořádných událostech a krizových situacích (Urban et al. 2010).

1.5.3 Logistická komunikace

Komunikace je zásadní pro fungování jakéhokoliv systému. Výborná komunikační úroveň uvnitř podniku je základ pro jeho efektivitu a konkurenceschopnost. Mezi hlavní současné trendy v komunikaci je komplexnost, automatizace a rychlost. Logistika se ve svém komunikačním procesu dotýká široké řady organizací a funkcí a je uplatňovaná

mezi všemi články jeho řetězce. Především jde o komunikaci mezi poskytovatelem, jeho dodavateli a zákazníky. Dále je jedná o komunikaci mezi hlavními útvary podniku, mezi které patří logistika, účetnictví, marketing, technické útvary a výroba. Dále mezi různými logistickými aktivitami a jejich aspekty jako je koordinace skladování materiálu, zásob a hotových výrobků. Logistická komunikace se týká i dalších článků logistického řetězce, mezi které patří zprostředkovatelé, druhotní zákazníci, nebo dodavatelé, kteří nejsou v přímém kontaktu s podnikem. Příkladem dostatečné komunikace může být poskytování informací dodavatelům o uskutečněných prodejkách, které jim umožňují přizpůsobit výrobu na základě poptávky a zajistit tak přiměřené doplňování zboží. (Lambert et al. 2000; Čvančarová 2007).

Za krizové situace je v logistické komunikaci základní funkcí přenos informací v takové kvalitě, struktuře a algoritmu, aby bylo efektivně umožněno zabezpečení poptávaných věcných zdrojů. Tento přístup je vztažen na prevenci, řešení i nápravu krizové situace. Logistickou komunikaci pro ochranu obyvatelstva dělíme do tří sektorů, které komunikují jak mezi sebou navzájem, tak s dalšími články logistického řetězce. Sektory se dělí na privátní, veřejnou správu a fyzické osoby. Privátní sektor tvoří právnické a podnikající fyzické osoby, které zajišťují komunikaci s pohotovostními, zdravotnickými bezpečnostními, mediálními a dalšími službami, dále s oblastmi pro výrobu a dodání produktů, které jsou potřebné k překonání MU nebo KS, oblastí pro humanitární pomoc, a s poskytovateli práce a drobných služeb. Veřejná správa komunikuje mezi sebou na úrovni ústředních orgánů státní správy, kraje, ORP a obce. Fyzickou osobou je myšlen občan postižený mimořádnou událostí, nebo krizovou situací (Urban et al. 2010).

1.5.4 Vyřizování objednávek

Vyřizování objednávek je další z oblastí logistického systému, která musí být velice dobře funkční a propracovaná. Je to proces, který je podporován informačním systémem podniku. V něm jsou elektronicky vyřizovány objednávky za převod finančních prostředků, obsahuje evidenci přijatých a vyřízených objednávek a kontroluje jejich dostupnost. Může také zahrnovat podrobnější informace ohledně skladování a zajišťovat tak větší kontrolu nad zbožím. Ve skladování se využívá při stanovení způsobu přepravy skladových dodávek k odběrateli, pro pořadí nakládaného zboží, jeho přiřazení ze skladových zásob, pro přípravu objednávky k doplnění zásob a pro vystavení

dokumentů pro přepravu. Týká se jednoho skladu, nebo celé skladové sítě (Pernica 2005; Urban et al. 2010).

Informační systém využívaný veřejnou správou pro objednávky věcných zdrojů je výše zmiňovaný IS Krizkom a IS Argis, který slouží pro plánování civilních zdrojů. Objednávky jsou přes tyto systémy napojeny na ekonomiku veřejné správy, v databázi jsou registrováni dodavatelé a jsou zde zaznamenány jejich údaje, zdroje a okamžité, nebo dočasné schopnosti. Systém slouží jako podpora krizových štábů a je možné v něm vytvářet různé sestavy pro podporu rozhodovacího procesu. Objednávka je základním souborem informací pro uspokojení potřeb zákazníka. V krizové situaci je rozhodujícím faktorem objednávky čas a také přesnost obsahu. Proto se využívají pro objednávku zdrojů nebo služeb standardizovaná data a formalizované dokumenty s kódovým nebo indexovým značením pro přesné elektronické zpracování obsahu. V krizové situaci se často pracuje s předpřipravenými daty, které jsou vázány na předpokládané zboží a dodavatele. Dopředu jsou s dodavateli uzavírány smlouvy o smlouvě budoucí a další (Urban et al. 2010).

1.5.5 Pořizování a nákup

Pořizování, nákup, řízení zásobování a další příbuzné názvy pro zajišťování zdrojů jsou termín pro vstupní činnost v rámci dodávkového řetězce. Jedná se o pořizování služeb a materiálů od externích organizací s cílem podpořit veškeré firemní operace, které zahrnují výrobu, marketing, prodej a logistiku. Tato činnost zahrnuje výběr dodavatelů, jednání o ceně, množství a dodacích podmínkách a vyhodnocení kvality dodavatele. Dlouhodobé vztahy s klíčovými dodavateli zvyšují význam pořizování a možný přínos jako jsou množstevní slevy, slevy za dlouhodobý nákup, nebo rychlost reakce a specifická nákup. Obzvláště poslední dvě jsou důležité u nákupu veřejné správy během mimořádné události (Lambert et al. 2000; Urban et al. 2010).

Veřejná správa se při pořizování řídí zákony, právními předpisy a směrnicemi. Pořizování a tvorba kategorií zásob se vymezuje zákonem č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých zákonů (krizový zákon), zadávání zakázek se řídí zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Pro zadávání veřejných zakázek musí být dodrženy zásady transparentnosti, přiměřenosti a zákazu diskriminace. Účast v zadávacím řízení nesmí být omezena těm dodavatelům, kteří mají sídlo v členském státě EU, Evropském hospodářském prostoru

nebo Švýcarské konfederaci, nebo v jiném státě, který má s ČR nebo EU uzavřenou mezinárodní smlouvu, podle které mají dodavatelé přístup k zadávané veřejné zakázce. Na základě výše veřejné zakázky je určen režim, podle kterého se postupuje při výběru dodavatele. Hodnota nadlimitní veřejné zakázky je rovna, nebo přesahuje finanční limit stanovený nařízením vlády, podlimitní zakázka je taková, jejíž předpokládaná hodnota tento limit nedosahuje a současně je vyšší než zakázka malého rozsahu. Veřejná zakázka malého rozsahu má předpokládanou hodnotu nižší nebo rovnu 2 mil. Kč na dodávky, nebo služby, nebo 6 mil. na stavební práce a její zadavatel není povinen ji zadávat v zadávacím řízení. Také pro podlimitní veřejné zakázky existují výjimky, kdy je není třeba v zadávacím řízení zadávat, přesto musí být vždy dodrženy již výš zmíněné zásady transparentnosti, přiměřenosti a zákazu diskriminace (Urban et al. 2010, zákon č. 134/2016 Sb.).

1.5.6 Balení

Vhodně zvolený obal může významně zefektivnit manipulaci se zbožím, snížit náklady a zlepšit úroveň zákaznického servisu. Také ovlivňuje například stupeň vytižení skladu. Jeho hlavní funkcí z pohledu logistiky je ochrana výrobku, uspořádání, uzavření výrobku, sjednocení velikosti a identifikace. Obal plní především ochrannou funkci před vnějšími vlivy při uskladnění, přepravě a manipulaci a měl by usnadňovat použití výrobku a umožňovat co nejsnazší komunikaci použitím různých symbolů. Při výběru obalu hrají roli také faktory ekonomické, ekologické a psychologické (Drahotský a Řezníček 2003; Urban et al. 2010).

1.5.7 Skladování

Důležitou součástí logistického řetězce je skladování, které se využívá v průběhu výroby i při distribuci hotových výrobků. Mezi základní funkce skladování patří příjem zboží, transfer, nebo uložení zboží, překládka a expedice zboží. Vzhledem k tomu, že ve skladovaném zboží jsou uloženy velké finanční prostředky, které by firma mohla investovat do jiných úseků, cílem některých podniků je proto zásoby snižovat a zboží co nejdříve distribuovat na trh. Tento přístup je pro krizové řízení zcela nereálný.

Do důležitých strategických rozhodnutí ohledně skladování patří otázky, zda bude vybudován sklad vlastní, nebo bude zboží uloženo v prostoru veřejných skladů, jaké umístění skladu je ideální vzhledem k výrobě i spotřebitelům, zda je lepší využívat více

pobočních skladů, nebo jeden hlavní, jak bude sklad automatizovaný a jaká je vhodná velikost (Vaněček et al. 2003; Schönsleben 2007). Velikost skladu ovlivňuje množství a druhy materiálu, jeho objem, využívané technické prostředky, míra a množství pohybu materiálu, požadavky na rozmístění materiálu, šířku uliček mezi regály a typy polic, místo pro administrativu a dobrá dopravní obslužnost s bezproblémový přístupem. Pro sklady veřejné správy, které jsou využity při KS je důležitá také velikost územních samosprávných celků a z toho plynoucí potřeby na skladovaný materiál.

K efektivnímu skladování je nezbytné sklad vhodně naprojektovat, dispozičně uspořádat a vybavit jej technickými a manipulačními prostředky. Dále je potřeba zajistit zázemí pro obsluhu skladu, školit obsluhující personál, skladované zboží kontrolovat a vykonávat další činnosti na základě krizového plánu jako je obměna, nájem a půjčka. Do základního vybavení skladu patří kancelářské a administrativní potřeby, výhřevná tělesa, regály, police a palety, vysokozdvížné a plošinové vozíky a ruční nářadí. Na základě legislativně vymezené struktury zásob humanitární pomoci je možné přepokládat zařazení zdrojů pro nouzové ubytování jako jsou lehátka, karimatky, spací pytle a deky, zdroje pro nouzové stravování jako várnice, kanystry a nádobí, pomůcky pro sanační a ženíjní práce mezi kterými budou pravděpodobně lopaty, vědra, rýče, krumpáče, rukavice a další a také dvoukomorové pytle a plnička protipovodňových pytlů pro protipovodňová opatření.

Při rozmístění skladů pro postižené obyvatelstvo je snaha rovnoměrně pokrýt celou Českou republiku a zároveň zohlednit největší koncentraci obyvatelstva, držet se mimo zónu možného vzniku MU, vybrat místo s dobrou dopravní obslužností a přístupností pro obyvatelstvo a kvalifikované pracovníky a umožnit těsnou spolupráci a veřejnou správou (Urban et al. 2010).

1.5.8 Řízení stavu zásob

Pořizování zásob má za cíl dosáhnout nezávislosti zásobování na výrobě. Jde o vědomé udržování zásob pro zabezpečení plynulosti výrobního procesu tak, aby byla výroba nezávislá na dodavatelích, případně na dodavatelských vztazích. Může se jednat například o předcházení komplikací s meteorologickými podmínkami pro dopravu, nebo politickou situaci v zemi dodávající suroviny. Tímto způsobem je také možné čelit výkyvům cen na trhu zásobování. Nevýhodou pořizování zásob je zvyšující se kapitál vázaný v zásobách, náklady vynaložené na skladování a zastarávání zboží (Schulte et al.

1994; Urban et al. 2010).

Pro řešení krizových situací vytváří některé ústřední orgány státní správy a orgány územní samosprávy ve svých zařízeních operativní zákony. Státní správa hmotných rezerv spravuje zásoby pro humanitární pomoc a dobročinné spolky a vládní i nevládní organizace vytvářejí prostředky humanitární pomoci. Veřejná správa musí vhodně nakládat s finančními prostředky určenými na záměnu, obměnu, uvolnění, půjčku, prodej, nájem, ochraňování, kontrolu a skladování materiálu. Také plní požadavky při jejich pořizování na základě krizového plánu.

1.5.9 Doprava a přeprava

Dopravní logistika koordinuje, optimalizuje a synchronizuje pohyby zásilek v dopravní síti od jejich vstupu do sítě při převzetí přepravce po jejich výstup při předání zboží příjemci. Pohyb zásilek je zprostředkován přepravními, dopravními a manipulačními prostředky. Přeprava osob a nákladů dopravními prostředky může být zajištěna silniční, železniční, leteckou, lodní, nebo kombinovanou dopravou (Kubíčková et al. 2006).

Veřejná správa si službu dopravy zboží ve většině případů objednává a současně zajišťuje technické prostředky pro účel nakládky a vykládky. Podmínky, které s tím souvisí jsou dopředu stanoveny dodavatelem, nebo přepravcem. Při zajišťování dopravy také veřejná správa věnuje pozornost výběru přepravní trasy. Dbá se na to, aby nedošlo k překročení předpisů zemí, kde doprava probíhá a na výběr dopravce. V souvislosti s krizovými situacemi se mimo transportní objemové kapacity řeší i další požadavky, mezi které patří nakládací a vykládací schopnosti techniky, její průjezdnost v terénu, dopravní osy a místa překládky, značení transportní techniky, bezpečnost transportního konvoje, systém komunikace během transportu s místem určení zásilky a evidenční a účetní zabezpečení v místě dodání. Mimo zcela praktické faktory pro dopravu je zohledněna i její cena, která často představuje vysokou nákladovou položku a projevuje se na celkové hodnotě požadovaného zboží (Urban et al. 2010).

1.5.10 Manipulace s materiálem

Manipulace s materiálem představuje širokou oblast, která zahrnuje téměř veškerý pohyb nebo přesun potravin, zásob a hotových výrobků během výrobního závodu, při skladování až po konečného zákazníka. Pohyb materiálu je ekonomicky nákladná činnost, a proto je při řízení toku materiálu primárním cílem manipulaci co nejvíce

minimalizovat. Především se jedná o minimalizaci přepravních vzdáleností, úzkých míst, stavu zásob a ztrát, které mohou vzniknout plýtváním, nevhodnou manipulací, krádeží, nebo poškozením (Sixta a Mačát 2005; Murphy a Knemeyer 2015).

Pro manipulaci s materiálem se využívá manuální práce a neautomatizovaných a automatizovaných systémů. Manuální práci nelze nikdy zcela nahradit, protože poskytuje nejvyšší míru pružnosti. Mezi neautomatizované systémy se řadí regály, police, zásuvkové systémy a mechanická zařízení s obsluhou, jako jsou vysokozdvížné vozíky. Automatizovanými systémy pro uskladňování a vyhledávání, zařízení pro vyzvedávání krabic a kusových položek, roboty, pásové dopravníky a snímací systémy. Tyto systémy výrazně zlepšili efektivitu a produktivitu při práci s materiály (Lambert et al. 2000). Z pohledu krizového řízení se ve veřejné správě využívá především manuální práce, popřípadě neautomatizovaných systémů. Automatizace je velmi nákladná a význam má především u soukromého sektoru, kde se využívá každý den (Urban et al. 2010).

1.5.11 Podpora servisu a náhradní díly

Součástí zákaznického servisu je i podpora servisu a dodání náhradních dílů. Pro tuto činnost je potřeba počítat s uskladněním náhradních dílů v odpovídajícím množství, vyzvedáváním špatně fungujících, nebo zcela nefunkčních produktů od zákazníků a s opravami těchto produktů v krátkém časovém úseku. Tato služba je finančně nákladná jak pro dodavatele, tak pro zákazníka, který v důsledku čekání na opravu může opozdit výrobu. Pro obyvatelstvo postižené mimořádnou událostí, může mít z časového hlediska neblahé důsledky (Lambert et al. 2000; Urban et al. 2010).

1.5.12 Manipulace s vráceným zbožím

Důvodem k vrácení zboží od zákazníka může být problém s fungováním produktu, nebo pouze změna názoru. Pro dodavatele se většinou jedná o manipulaci s malým množstvím zboží na rozdíl od velkého objemu, se kterým je zvyklý nakládat. Náklady na přesun těchto produktů jsou mnohonásobně vyšší než při přesunu stejného výrobku od dodavatele k zákazníkovi (Lambert et al. 2000).

Protože v krizových situacích může docházet ke snaze zneužít právo na vrácení zboží, musí být dopředu tyto otázky smluvně řešeny. Ve smlouvě nebo záručním listě by měla být uvedena důležitá reklamační fakta. Reklamační doklad by měl zahrnovat

identifikaci zákazníka, který produkt reklamuje a prodávajícího, identifikaci daného výrobku s datem prodeje, konkrétní rozpor s kupní smlouvou a reklamované vady, požadavek od spotřebitele na vyřízení reklamace, datum reklamace a předpokládaný termín jejího vyřízení a podpisy. Pokud produkt nesplnil požadované podmínky a nárok odběratele je pro náhradu využito zákona o ochraně spotřebitele, nebo obchodního případně občanského zákoníku.

Při KS nemůže vzniknout nepokrytá oblast, nebo místo při zajišťování potřeb pro obyvatelstvo, a proto v případě, že u stávajícího dodavatele není možné zajistit dostatečně rychle náhradu, je potřeba okamžitě vyhledat nového vhodného dodavatele (Urban et al. 2010).

1.5.13 Zpětná logistika

Funkcí zpětné logistiky je odstranění a likvidace odpadového materiálu vzniklého během procesu výroby, distribuce nebo balení zboží. Jedná se o činnosti, které zahrnují dočasné uskladnění tohoto materiálu, následný odvoz do místa likvidace a zpracování, opětovné použití či recyklaci. V současné době je kladen důraz na recyklaci a opětovné použití materiálů a tomuto tématu je věnována zvýšená pozornost. Šetrným materiálovým zhodnocením, nebo novým využitím materiálů se zabývá subjekt s certifikací podle normy ISO 14000, který se zároveň snaží snížit náročnost na životní prostředí dopravou, energetickou a materiálovou náročností ve všech svých činnostech (Lambert et al. 2000; Urban et al. 2010).

Veřejná správa z hlediska ekologie odpadů dodržuje právní normy jako je separace odpadů, zabezpečení recyklace, ekologická likvidace a další. Tyto činnosti jsou vykonávány v průběhu řešení krizové situace i při odstraňování důsledků krize. Obě tyto etapy předpokládají přísun věcných prostředků a tedy i materiál, pro který musí být zajištěna adekvátní likvidace (Urban et al. 2010).

1.6 Ochrana obyvatelstva samosprávných územních celků

Ochrana obyvatelstva představuje plnění úkolů v oblastech plánování, organizování a výkonu činností za účelem předcházet vzniku, zajistit připravenost a řešit MU a KS. Jedná se o plnění úkolů, které mají souvislost s ochranou života, zdraví, majetku a životního prostředí při MU a KS nevojenského i vojenského charakteru. Na území samosprávných celků je ochrana obyvatelstva zabezpečována orgány krizového řízení samosprávných územních celků (Bezpečnost. Praha. eu 2021).

1.6.1 Územní samosprávný celek

Podle Ústavního zákona č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky je Česká republika členěna na základní územní samosprávné celky, kterými jsou obce a na kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky. Územní samosprávné celky jsou společenstvími občanů, které mají právo na samosprávu. Obce jsou vždy; součástí vyššího územního samosprávného celku a jsou vymezeny územním, občanským a právním principem. Samosprávné celky mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu. Stát do jejich činnosti může zasahovat pouze vyžaduje-li to ochrana zákona způsobem stanoveným zákonem. Základní i vyšší samosprávný celek je samostatně spravován zastupitelstvem, jehož členové jsou voleni tajným přímým hlasováním na funkční období čtyř let. Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud není věc svěřena zákonem zastupitelstvu vyššího územního samosprávného celku, a mohou vydávat obecně závazné vyhlášky v mezích své působnosti (zákon č. 1/1993, zákon č. 128/2000 Sb.) Obec je právnickou osobou a skládá se z organizačních složek a orgánů obce. Některé z těchto orgánů jsou také orgány krizového řízení. Obec se správou pro jiné obce má pověřený obecní úřad, nebo je obcí s rozšířenou působností (Malachová et al. 2017). Většina těchto obcí je městem. Orgány obcí s rozšířenou působností mají z hlediska krizového řízení větší pravomoc a povinnosti.

1.6.2 Orgány krizového řízení samosprávných územních celků

Ve smyslu zákona č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) orgány krizového řízení zajišťují analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik. Také zabezpečují plánování, organizaci, realizaci a kontrolu činností v souvislosti s přípravou a řešením krizových situací a ochranou kritické

infrastruktury. Podle zákona o krizovém řízení jsou orgány krizového řízení vláda, ministerstva a jiné ústřední správní úřady (dále jen ÚSÚ), Česká národní banka, orgány kraje a další orgány s působností na území kraje, orgány ORP a orgány obce. Mezi orgány krizového řízení samosprávných územních celků, patří orgány kraje, ORP a obce (zákon č. 240/2000 Sb.).

Hejtman kraje je jedním z orgánů kraje a zajišťuje připravenost vyššího územního samosprávného celku na řešení KS. Na této připravenosti se podílejí i ostatní orgány kraje. Hejtman řídí a kontroluje přípravná opatření a činnosti pro řešení a zmírnění následků KS, která jsou prováděna územními správními úřady s působností na území kraje, orgány ORP, orgány obcí nebo PaPFO. Pro tuto činnost hejtman zřizuje a řídí bezpečnostní radu kraje a krizový štáb kraje, schvaluje krizový plán kraje a vyžaduje údaje od HZS kraje, které je hasičský záchranný sbor kraje oprávněn evidovat za účelem přípravy na KS. V době krizového stavu hejtman koordinuje ZaLP, poskytování zdravotních služeb, provádění opatření na ochranu veřejného zdraví a bezodkladných pohřebních služeb. Také koordinuje nouzové zásobování pitnou vodou a potravinami, nouzové ubytování a zásobování prostředky k přežití obyvatelstva a zajištění ochrany majetku na území evakuace. Za stavu nebezpečí je hejtman oprávněn nařídít pracovní povinnost, výpomoc a poskytnutí věcného prostředku, provádění stavebních a terénních úprav, vykonávání péče o děti a mládež, přednostní zásobování, náhradní způsob rozhodování o dávkách sociální péče, hlášení přechodné změny pobytu, evakuaci a zákaz vstupu na vymezené území. Krajský úřad jako další z orgánů kraje poskytuje HZS kraje součinnost při zpracování krizového plánu kraje a plní pole něj úkoly. Za tímto účelem zřizuje pracoviště krizového řízení. HZS kraje je důležitým orgánem, který plní velkou část úkolů ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Při přípravě na KS a jejich řešení organizuje součinnost mezi obcemi v kraji a správními úřady, provádí analýzy ohrožení a vede přehled zdrojů rizik, zpracovává krizový plán kraje a krizový plán ORP, plní úkoly stanovené MV, hejtmanem a starostou ORP v rozsahu příslušných krizových plánů. Za účelem přípravy na KS vyžaduje, shromažďuje a eviduje důležité informace včetně přechodných změn pobytu osob. HZS kraje také seznamuje PaFO a obce na jejich žádost s charakterem případného ohrožení, s krizovými opatřeními a způsobem jejich provedení. Také vytváří podmínky pro činnost krizového štábu kraje a ORP. Policie ČR je připravena se podílet svou činností při KS, které jsou spojené s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem v kraji. Za tímto účelem je oprávněna od

HZS kraje vyžadovat shromážděné údaje (zákon č. 240/2000 Sb.).

Orgány obce s rozšířenou působností tvoří starosta ORP a obecní úřad ORP. Starosta ORP zajišťuje připravenost na řešení KS ve svém správním obvodu a na této připravenosti se podílejí i ostatní orgány ORP. Starosta ORP kontroluje a řídí přípravná opatření, činnosti k řešení KS a jejich následků a pro tuto činnost zřizuje bezpečnostní radu ORP, organizuje přípravu na KS a podílí se na jejich řešení, schvaluje krizový plán ORP a vyžaduje od HZS kraje nezbytné údaje. Starosta obce s rozšířenou působností také zřizuje a řídí krizový štáb ORP, zajišťuje během krizové situace provedení určených krizových opatření, plní úkoly stanovené hejtmánem kraje a orgány krizového řízení a je odpovědný za využívání komunikačních a informačních prostředků a dalších pomůcek krizového řízení určených Ministerstvem vnitra. Obecní úřad ORP pro připravenost a řešení KS poskytuje součinnost HZS kraje při zpracování krizového plánu kraje a krizového plánu ORP, plní podle krizového plánu ORP úkoly, vede evidenci přechodných změn pobytu osob a tyto údaje předává HZS kraje, vede přehled zdrojů rizik a odstraňuje nedostatky, které by mohly vést ke vzniku KS. Obecní úřad ORP také zřizuje pracoviště krizového řízení (zákon č. 240/2000 Sb.).

Orgány obce mají pro území obce podobné úkoly jako orgány ORP pro svůj správní obvod. Starosta obce také zajišťuje připravenost na krizové situace a na této činnosti se podílejí i ostatní orgány obce. Pro přípravu a řešení KS si může starosta zřídit jako svůj pracovní orgán krizový štáb obce, zajišťuje provedení krizových opatření během krizové situace, plní úkoly stanovené starostou ORP a orgány krizového řízení při přípravě a řešení KS a odpovídá za využití komunikačních a informačních prostředků a pomůcek krizového řízení. Starosta obce během krizového stavu zajišťuje varování a informování osob na území obce a zabezpečuje vyrozumění orgánů krizového řízení, pokud to už neudělal HZS kraje, nařizuje evakuaci, organizuje činnosti nouzového přežití obyvatelstva a organizuje další nezbytná opatření pro řešení krizové situace. Obecní úřad organizuje přípravu na KS, poskytuje obecnímu úřadu ORP, v jehož správním obvodu se nachází, podklady pro zpracování krizového plánu ORP a údaje o přechodných změnách pobytu za stavu nebezpečí, podílí se na zajištění veřejného pořádku a plní úkoly, které jsou stanovené krizovým plánem ORP (zákon č. 240/2000 Sb.).

1.7 Vybrané samosprávné celky

Samosprávné celky pro výzkum v praktické části méj diplomové práce jsem si vybrala na základě mého bydliště. Jedná se o dva sousedící okresy v Jihomoravském kraji.

Jihomoravský kraj se nachází na jihu regionu Morava a celé České republiky. S Jihomoravským krajem sousedí kraj Jihočeský, Pardubický, Olomoucký, Zlínský a kraj Vysočina, zároveň má společné hranice se Slovenskem na Východě a Rakouskem na jihu území. Kraj tvoří sedm okresů, a to Brno město, Brno venkov, Blansko, Hodonín, Břeclav, Vyškov a Znojmo, 673 obcí a 21 správních obvodů ORP.

Přírodní podmínky, které mají vliv na místní způsob života a využití krajiny se dělí na čtyři základní krajinné typy. Severní část kraje tvoří rozsáhlé komplexy jeskyní Moravského krasu s množstvím chráněných lokalit, které jsou řazeny mezi ekologicky nejčistší v ČR. Významná je propast Macocha s hloubkou 138,5 m, která je navštěvována našimi i zahraničními turisty. Jižní část Jihomoravského kraje má převážně rovinný charakter. V této oblasti se nachází především pole, louky, vinice a lužní lesy podél řeky Dyje. Významný je zde národní park Podyjí, chráněná krajinná oblast Pálava, Lednicko-valtický areál a vodní dílo Nové Mlýny. Ve východní části kraje za řekou Moravou se krajina zdvihá do kopců Bílých Karpat s nejvyšším vrcholem Velká Javořina. Tato chráněná krajinná oblast je jednou z nejcennějších přírodních oblastí Evropy. Specifická přírodní oblast se nachází i v okolí Brna. Ze severu přiléhají k městu lesy Moravského krasu, z jihu otevřené roviny jižní Moravy a v blízkosti je také Brněnská přehrada.

S rozlohou 7 188 km² je Jihomoravský kraj čtvrtý největší v republice. Nejvyšší bod kraje leží na úbočí kopce Durda (842 m n.m.) v okrese Hodonín a nejnižším místem je soutok řeky Moravy a Dyje (150 m n.m.) v okrese Břeclav.

Jihomoravský kraj je region s významným ekonomickým potenciálem. Dominantní postavení má zpracovatelský průmysl, obchod, obchod spotřebního zboží a komerční služby. Tradiční odvětví jižní oblasti kraje je zemědělství, zejména rostlinná výroba. Nejčastěji jsou pěstovány obiloviny a brukev řepka olejka. V kraji se také nachází přes 90% plochy vinic ČR. Pro dopravu má kraj důležitou tranzitní funkci. Hlavními dálnicemi I. třídy je D1 a D2, dálnicemi II. třídy D46 a D52. Významným dopravním uzlem je město Brno (Český statistický úřad 2020).

1.7.1 Brno-město

Druhé největší město České republiky Brno tvoří okres Brno-město. Brno je statutárním městem a také centrem Moravy. Na jeho území žije necelých 400 000 obyvatel, což je více než třetina obyvatel Jihomoravského kraje a hustota zalidnění je 1634 obyvatel na 1 km².

Ze tří stran je město obklopeno kopci a lesy Dražanské a Českomoravské vrchoviny, na jihu přechází do jihomoravské nížiny. Brno se rozkládá na ploše 23 018 hektarů s nadmořskou výškou 190 až 425 m a protékají jím řeky Svitava a Svatka. Řeka Svatka vytváří významnou vodní nádrž Brněnskou přehradu. Na území města se nachází chráněná území, mezi které patří například Červený kopec a Stránská skála a také přírodní parky Podkomorské lesy a Baba (Český statistický úřad 2014b).

Město Brno je současně statutárním městem, samostatným okresem a také obcí s rozšířenou působností. Z pohledu územně správního se dělí na 29 městských částí, mezi které patří: (Brno 2020)

- Brno-Bohunice
- Brno-Bosonohy
- Brno-Bystrc
- Brno-Černovice
- Brno-Chrlice
- Brno-Ivanovice
- Brno-Jehnice
- Brno-Jih
- Brno-Jundrov
- Brno-Kníničky
- Brno-Kohoutovice
- Brno-Komín
- Brno-Královo Pole
- Brno-Líšeň
- Brno-Maloměřice a Obřany
- Brno-Medlánky
- Brno-Nový Lískovec
- Brno-Ořešín
- Brno-Řečkovice a Mokrá Hora
- Brno-sever
- Brno-Slatina
- Brno-Starý Lískovec
- Brno-střed
- Brno-Tuřany
- Brno-Útěchov
- Brno-Vinohrady
- Brno-Žabovřesky
- Brno-Žebětín
- Brno-Židenice

Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) je každá z městských částí spravována zastupitelstvem městské části. Orgány městské části tvoří starosta, úřad městské části a zvláštní orgány městské části (zákon č. 128/2000 Sb.).

Brno patří mezi nejstarší průmyslová střediska ve střední Evropě. Je významné pro mezinárodní obchod. Důležité akce probíhají v areálu brněnského výstaviště, kde je každoročně pořádáno přes padesát výstav a veletrhů pořádané akciovou společností

Veletrhy Brno.

Město vzhledem ke své poloze patří k územím s vysokou intenzitou dopravy. Leží zde křižovatka dálnic ve směru Praha, Vídeň, Bratislava a Olomouc. Zároveň je významným železničním uzlem pro mezinárodní trasu Balkán - Budapešť - Brno - Praha - Berlín – Skandinávie. V městské části Tuřany se nachází letiště s celoročním provozem, na Brněnské přehradě je provozována lodní doprava a celé město je dopravně obslouženo Dopravním podnikem města Brna.

Brno je také kulturním střediskem Jihomoravského regionu. Je zde několik divadelních scén, kina, muzea, galerie, knihovny a filharmonie. Ve městě je také mnoho stavebních památek, mezi nejvýznamnější patří hrady Špilberk a Veveří, Stará radnice, chrám sv. Petra a Pavla a také funkcionalistická vila Tugendhat zapsaná v seznamu UNESCO. Dále se na území města nachází mnoho kostelů, hvězdárna a planetárium a botanická zahrada. K dispozici jsou pro sportovní využití obyvatel desítky až stovky sportovišť a sportovních zařízení včetně Masarykova automotodromu, kde jsou pořádány závody GRAND PRIX ČR.

Z hlediska vzdělání je město druhým největším centrem v České republice. Nachází se zde 8 vysokých škol s 27 fakultami. Také je zde mnoho ubytovacích zařízení, nákupních center, a restauračních zařízení. Občané mohou využít síť pojišťoven, bank nebo advokátních kanceláří. Město je sídlem Nejvyššího soudu České republiky, Ústavního soudu České republiky, Kanceláře veřejného ochránce práv a Úřadu na ochranu hospodářské soutěže.

Zdravotnické služby jsou v Brně zajišťovány 10 nemocničními lůžkovými zařízeními, léčebnami dlouhodobě nemocných, poliklinikami, specializovanými ordinacemi pro ambulantní péči, lékárnami, domovy důchodců, domy s pečovatelskou službou a zařízeními sociální péče (Český statistický úřad 2014b).

Z hlediska zabezpečení základními složkami IZS se na území Brno město nachází 3 výjezdové základny a jedna letecká základna Zdravotnické záchranné služby Jihomoravského kraje, 5 stanic Hasičského záchranného sboru a několik oddělení Policie ČR (ZZS JMK 2020; HZS ČR 2020).

1.7.2 Brno-venkov

Okres Brno-venkov vznikl v roce 1960 po reformě státní správy a tvoří široký pás, který obklopuje ze všech stran okres Brno-město. Okres se rozprostírá na rozhraní prvních kopců Dražanské a Českomoravské vrchoviny a jihomoravských úvalů. Hraničí s okresy Žďár nad Sázavou, Blansko, Vyškov, Břeclav Znojmo, Třebíč a Brno-město.

Počet obyvatel v roce 2019 byl 223 548. Celková rozloha okresu je 110 802 ha, nadmořská výška se pohybuje převážně mezi 250 a 450 m. n. m. s nejnižším bodem 180 m n. m. v oblasti Přísnotice, Unkovice a nejvyšším bodem 563 m. n. m. v Babím lomu. Převládá zde teplejší podnebí s průměrnou teplotou +14,8 °C v létě a +2,1 °C v zimě. Vlivem stínu Českomoravské vysočiny je v porovnání se sousedními okresy sušší, průměrné roční srážky jsou 491 mm. Severní částí okresu protékají řeky Svitava a Svratka, které po jejich soutoku pokračují do jižní části okresu jako Svratka. Mezi další významné vodní zdroje patří řeka Jihlava, do které se vlévají řeky Rokytná a Oslava. Délka všech vodních toků v okrese činí 785,5 km. Na území se nachází devět přírodních parků, padesát maloplošných chráněných území a přes 36 tisíc ha lesů.

Brno-venkov nemá vlastní okresní město, sídla správních orgánů se nachází na území krajského města Brna a ve vybraných městech a obcích okresu. Celkem je okres z územně správního pohledu rozdělen na 137 obcí, statut města má 11 z nich (Český statistický úřad 2014a). Obcemi s rozšířenou působností jsou: (Státní správa 2020)

- Ivančice
- Kuřim
- Pohořelice
- Rosice
- Šlapanice
- Tišnov
- Židlochovice

Na území okresu je dochováno více než 400 uměleckých a kulturních památek, Nejznámějšími a nejnavštěvovanějšími jsou cisterciácký klášter Porta coeli v Předklášteří, zámek a park v Židlochovicích, Benediktýnský klášter v Rajhradě u Brna a Mohyla Míru, což je památník Bitvy tří císařů. Mezi technické památky patří kovárna v Těšanech, železniční most na trati mezi Střelicemi a Hrušovany a Stará huť v Josefovském údolí.

Vzhledem ke své poloze má okres značnou intenzitu dopravy. Silniční i železniční doprava, které procházejí územím kladně ovlivňují hospodářství a podnikatelské

aktivity. I přes strukturální změny, kterými okres prošel, zůstala oblast díky příznivým klimatickým a půdním podmínkám průmyslově zemědělská (Český statistický úřad 2014a).

2 Cíl diplomové práce

Cílem této diplomové práce je porovnat logistickou podporu oblasti ochrany obyvatelstva jednotlivých městských částí v ORP Brno a obcí s rozšířenou působností v okrese Brno-venkov. Současně má práce zhodnotit znalosti, které mají obyvatelé Brna z hlediska vlastní ochrany při MU a KS.

2.1 Výzkumné otázky

1. Je logistická podpora oblasti ochrany obyvatelstva obce s rozšířenou působností Brno město a vybraných obcí okresu Brno venkov zajišťována a v jaké míře?
2. Jaké jsou znalosti obyvatelstva Brna týkající se vlastní ochrany při mimořádných událostech a krizových situacích?

3 Metodika práce

Před samotným zpracováním diplomové práce byla prostudována odborná literatura související s logistikou a ochranou obyvatelstva. Jednalo se především o platnou legislativu ČR, odborné články z internetových zdrojů a vhodnou knižní literaturu. Tyto informace byly využity především pro teoretickou část práce, která popisuje témata týkající se výzkumu v praktické části.

Praktická část diplomové práce byla rozdělena do dvou částí. První část tvořil kvalitativní výzkum, který byl zaměřen na pracovníky krizového řízení v jednotlivých městských částech obce s rozšířenou působností Brno a pracovníky krizového řízení v obcích s rozšířenou působností v okrese Brno-venkov. Tyto oblasti byly zvoleny na základě bydliště autora práce.

Z praktického hlediska byl přehodnocen původní záměr řízených rozhovorů. Data byla sebrána pomocí vytvořeného dotazníku, který byl rozdělen do čtyř částí. První část „A“ obsahovala identifikační otázky, které specifikovaly krizového manažera, jeho náplň práce a samosprávný územní celek. Část „B“ - Ochrana obyvatelstva se věnovala jednotlivým úkolům ochrany obyvatelstva vycházející ze zákona č. 239 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů (zákon č. 239/2000 Sb.). V části „C“ byly dotazy směřovány na logistické činnosti a část „D“ byla věnována zkušenostem s krizovými stavy a mimořádnými událostmi.

Dotazník obsahoval uzavřené i otevřené otázky. Rozeslán byl do všech 29 městských částí Brna a 7 obcí s rozšířenou působností z okresu Brno-venkov. K tomuto účelu byly využity emailové adresy uvedené na webových stránkách jednotlivých městských částí a ORP. Krizoví manažeři byli nejčastěji uvedeni na pozici referenta krizového řízení. V případě, že nebyl dohledatelný kontakt na krizového manažera, email byl odeslán starostovi, místostarostovi, případně oběma s prosbou o předání dotazníku jejich odborníkům z oblasti krizového řízení, nebo o vyplnění dotazníku jimi samotnými.

Sběr dat proběhl od 03.07.2021 do 17.07.2021. Dotazníky byly odeslány jako příloha emailu ve wordovském souboru.

Dotazník vycházel z velké části z působnosti městské části, která je definována v příloze č. 7 Vyhlášky Statutárního města Brna č.19/2006, úplné znění obecně závazné vyhlášky statutárního města Brna č. 20/2001, kterou se vydává Statut města Brna, ve

znění obecně závazných vyhlášek statutárního města Brna č. 21/2001, 25/2001, 2/2002, 5/2002, 7/2002, 24/2002, 3/2003, 10/2003, 1/2004, 4/2004, 14/2004, 9/2005, 15/2006 a 18/2006 (vyhláška č.19/2006) pod názvem Zajišťování krizového řízení při krizových situacích.

Druhou část výzkumu tvořil kvantitativní výzkum, který byl proveden pomocí dotazníků uveřejněných on-line pomocí webového formuláře Microsoft Forms. Původně byl výzkum zamýšlen pouze pro obyvatele Brna, ale vzhledem ke geografickému rozložení bydliště všech respondentů byl rozšířen na celou ČR se zaměřením na brněnské okresy.

Dotazník pro obyvatelstvo byl rozdělen na část identifikačních a výzkumných otázek. Otázky byly uzavřené, u některých bylo možné zvolit více možných odpovědí. Při analýze dat byla vyhodnocena úspěšnost znalostních otázek pro jednotlivé skupiny respondentů, které vznikly na základě identifikační části dotazníku. Sběr dat proběhl od 04.07.2021 do 17.07.2021

4 Výsledky

Výsledky výzkumu byly rozděleny do dvou samostatných podkapitol. První podkapitola se věnuje výsledkům z kvalitativního výzkumu, který zkoumal zkušenosti krizových manažerů ohledně logistické podpory oblasti ochrany obyvatelstva jednotlivých městských částí v ORP Brno a obcí s rozšířenou působností v okrese Brno-venkov. Druhá podkapitola obsahuje výsledky z kvantitativního výzkumu, který zkoumal znalosti obyvatelstva týkající se bezpečnosti při MU a KS.

Dotazník ke kvalitativnímu výzkumu, který je uveden v příloze A, byl rozeslán celkem mezi 57 krizových manažerů, starostů, místostarostů a tajemníků. Vyplněný přišel zpátky od devíti respondentů. Z toho tři respondenti byli z obcí s rozšířenou působností v okrese Brno-venkov, konkrétně z ORP Rosice, Židlochovice a Šlapanice. Všichni tři respondenti byli referenti krizového řízení. Mezi šesti respondenty, kteří odpověděli na dotazník z města Brna byli zaměstnanci městských částí Brno-Černovice, Brno-Žabovřesky, Brno-sever, Brno-Bystrc, Brno-Kohoutovice a Brno-Líšeň. Z městské části Brno-sever, Brno-Bystrc, Brno-Kohoutovice a Brno-Líšeň dotazník vyplnili referenti krizového řízení. Z Černovic a Žabovřesk na dotazník odpověděli starostové městských částí.

Kvantitativní dotazník, který je uveden v příloze B, vyplnilo 241 respondentů. Vzhledem k tomu, že nepovažují pohlaví za relevantní faktor, nebyla tato otázka v dotazníku pro laickou veřejnost položena a všichni pracovníci krizového řízení jsou prezentováni v mužském rodě. Současně jsou často pracovníci krizového řízení označeni souhrnně jako krizoví manažeři, nebo referenti krizového řízení.

Pro přehlednost byly vyhodnocené samosprávné územní celky vyznačeny v mapách (příloha C, D) a stručně představeny v jednotlivých podkapitolách.

4.1 Krizoví manažeři

Zkušenosti krizových manažerů zaměřené na logistickou podporu oblasti ochrany obyvatelstva městských částí ORP Brno a ORP v okrese Brno-venkov.

4.1.1 Brno-Černovice

Městská část Brno-Černovice byla původně samostatná obec, která byla k Brnu připojena v roce 1919. Brno-Černovice se skládají z menších starých Černovic, které si zachovaly vesnický charakter a Nových Černovic, ve kterých se nachází převážně prvorepublikové domy. Součástí Nových Černovic je i psychiatrická nemocnice. Rozloha katastrálního území je 6,29 km² a v roce 2011 zde žilo 8 024 obyvatel (Brno Černovice 2021; Český statistický úřad 2020).

Pracovníkem krizového řízení působící v Černovicích je starosta, který je ve svém úřadě méně než jeden rok. V jeho městské části není zřizován krizový štáb ani bezpečnostní rada, nejsou zde shromažďovány údaje o počtu a totožnosti osob, které přechodně změnilly pobyt a nachází se ve správním území. Součástí práce starosty není seznámení právnických a fyzických osob s charakterem možného ohrožení, s krizovými opatřeními a způsobem jejich provedení.

Jako koncový prvek varování využívá městská část Brno-Černovice mobilní rozhlas a předání tísňové informace a informování obyvatelstva o hrozícím nebezpečí probíhá sdělovacími prostředky. Systému varování bylo podle pracovníka využito pravděpodobně při povodních v roce 2002. V městské části se nenachází improvizované ani stálé úkryty a nenachází se zde ani evakuační středisko. O tom, které evakuační středisko je nejbližší starosta neví. Starosta Černovic dále odpověděl, že v městské části není přednostně plánovaná evakuace pro vybrané skupiny obyvatelstva a nenachází se zde objekt pro nouzové ubytování osob. Strava pro obyvatele by v případě nouzového ubytování byla podle něj zajištěna ve spolupráci se stravovacími zařízeními působícími v městské části nebo za pomoci školní kuchyně. Pro případ poruchy funkce zásobování pitnou vodou by pro obyvatelstvo byla zajištěna voda ve spolupráci s městskou organizací Brněnské vodárny a kanalizace.

Starosta městské části Brno-Černovice během své činnosti nevyužil informační systém Krizkom ani informační systém Argis, zároveň neví, kde se nachází nejbližší sklad nezbytných dodávek. Starosta odpověděl, že jeho městskou část zasáhly povodně v roce

2002, kdy byl vyhlášen stav nouze. Při tomto stavu bylo využito pravděpodobně pouze systému varování a informování. Řešení epidemie covid-19 starostu pracovně neovlivnilo.

4.1.2 Brno-Bystrc

Na severozápadním okraji města Brna se nachází městská část Brno-Bystrc. Počtem obyvatel (24 218 v roce 2011) patří k největším a svou rozlohou 27,24km² je největší z městských částí Brna. K Brnu byla Bystrc připojena v roce 1960. Sousedí s Podkomorskými lesy a Brněnskou přehradou, a proto je vyhlášenou lokalitou pro klidné bydlení a volno-časové aktivity obyvatel města. Mezi další významné rekreační objekty patří hrad Veveří a Zoo Brno, které se v této městské části nacházejí (Úřad MČ Brno-Bystrc 2012; Český statistický úřad 2011).

Krizový manažer, který odpovídal na dotazník pracuje v Bystrci v rozmezí 10-20 let s úvazkem 2,5 hodin denně a současně má na starosti povodňovou komisi. V městské části je možné v případě potřeby zřídit krizový štáb. Pro tuto situaci jsou předurčení lidé z povodňové komise, mezi kterými jsou zastoupeni i odborníci, jako je lékař, zaměstnanec Lesů města Brna, zaměstnanec Povodí Moravy, strážník městské policie a další. V městské části není zřízena bezpečnostní rada a nejsou zde shromažďovány údaje o počtu a totožnosti osob, které přechodně změnily pobyt a nachází se ve správním území. Součástí práce krizového manažera není seznámení právnických a fyzických osob s charakterem možného ohrožení, krizovými opatřeními a způsobem jejich provedení.

Koncové prvky varování, kterými disponuje městská část Brno-Bystrc, jsou 1krát elektrické rotační sirény, 1krát elektronické sirény/rozhlas a megafon. Při varování obyvatelstva působí také městská policie, aplikace Česká obec, facebook pana starosty a úřední deska. Předání tísňové informace probíhá pomocí sdělovacích prostředků, vozidel IZS, mluvících sirén, megafonu, městské policie i úřední desky. Naposledy bylo v Bystrci využito systému varování a informování obyvatelstva v roce 2020 při velkém požáru v obytné zóně. V městské části se nenachází improvizované ani stálé úkryty. Nenachází se zde stálé evakuační středisko, pro jeho zřízení jsou vytyčené prostory i osoby. Zřízení evakuačního střediska je detailně rozpracováno v povodňovém plánu a je možné jej využít i pro jiné události. Evakuace není přednostně plánována pro vybrané skupiny obyvatelstva. Pro nouzové ubytování osob jsou vyhrazeny trvale

uvolněné byty a sepsána smlouva s rekreačním zařízením, také je možné využít prostor základních a mateřských škol. Uvolněných bytů bylo naposledy využito v červenci 2021 v souvislosti s tornádem na Jižní Moravě. Strava pro obyvatele v případě nouzového ubytování je zajištěna ve školní kuchyni tří základních škol. Pitná voda v případě porušení funkce zásobování pitnou vodou je zajištěna pomocí cisteren na vytyčených místech.

Krizový manažer nevyužil během své činnosti informačního systému Krizkom a Argis. Nezbytné dodávky pro městskou část Brno-Bystrc zařizuje Magistrát města Brna. Mezi krizové stavy, které zasáhly oblast Bystrce zařadil pracovník krizového řízení povodně v roce 2006 a 2010 a koronavirus SARS-CoV-2 v roce 2020 a 2021. Doplnil také lokální sesuv půdy, který zablokoval místní komunikaci vedoucí z Bystrce do Veverské Bítýšky. Při těchto krizových stavech bylo využito systému varování a informování obyvatel pomocí úřední desky, sdělovacích prostředků a facebooku. Při místních požárech a povodních obchází chatové oblasti městská policie. Během krizových stavů nebyl zřízen krizový štáb, KS řešil starosta, krizoví pracovníci a někteří zaměstnanci úřadu městské části. Krizový manažer během epidemie covid-19 pracoval z domova a tento způsob práce hodnotil jako efektivní.

4.1.3 Brno-Žabovřesky

První písemné zmínky o malé zeměpanské vsi Žabovřesky jsou doloženy z roku 1156. Jako městská část byly k Brnu připojeny v roce 1919 a leží severozápadně od centra města. Rozloha katastrálního území je 4,35 km², v roce 2011 zde žilo 21 047 obyvatel. Žabovřesky leží na levém břehu řeky Svratky a na jejich území se nachází lesoparky Wilsonův les a Palackého vrch (Český statistický úřad 2011; Hosák 2004).

Pracovníkem krizového řízení zastupující městskou část Brno-Žabovřesky je starosta obce, který pracuje ve svém úřadě 3-5 let. V městské části je zřizován krizový štáb i bezpečnostní rada, nejsou zde shromažďovány údaje o počtu a totožnosti osob, které přechodně změnily pobyt a nachází se v místním správním území. Součástí práce starosty není seznámení právnických a fyzických osob s charakterem možného ohrožení, s krizovými opatřeními a způsobem jejich provedení.

Jako koncový prvek varování využívá městská část elektrické rotační sirény a mobilní rozhlas. Naposledy bylo systému využito 28.06.2020 při požáru v bytovém domě.

Tísňové předání informace je zajištěno stejným způsobem jako varování obyvatel a současně je možné využít hromadné SMS zprávy pomocí aplikace Mobilní rozhlas u zaregistrovaných. V městské části se nachází stálé úkryty s kapacitou přibližně 300 osob, improvizované úkryty se zde nenachází. Brno-Žabovřesky nedisponují evakuačním střediskem, nejbližší se nachází v městské části Brno střed. Starosta odpověděl, že evakuace není plánována přednostně pro vybrané skupiny obyvatelstva. V městské části jsou pro nouzové ubytování osob vyhrazeny náhradní obecní byty. V případě nouzového ubytování by byla zajištěna strava za pomoci školní jídelny. Při poruše funkce zásobování pitnou vodou by byla pitná voda zajištěna společností Brněnské vodárny a kanalizace, a.s.

Starosta městské části Brno-Žabovřesky během své činnosti využil informační systém Krizkom pro zajištění věcných zdrojů pro občany po požáru bytového domu. Informační systém Argis během své činnosti nevyužil. Na otázku, kde se nachází nejbližší sklad nezbytných dodávek odpověděl, že tuto oblast má na starosti město Brno.

Mezi krizové stavy, které zasáhly oblast městské části Žabovřesky vybral starosta Žabovřesk pouze epidemii koronaviru SARS-CoV-2 v roce 2020 a 2021. Tento krizový stav nevyžadoval využití systému varování a informování, ukrytí, evakuace, nebo nouzového přežití, ani doplnění krizového štábu o odborníky. Při řešení epidemie byla práce starosty podle jeho slov ovlivněna jinými potřebami, nedostatkem informací a způsobem koordinace státu.

4.1.4 Brno-sever

Poloha městské části Brno-sever odpovídá jejímu názvu, nachází se na severu statutárního města Brna. Tvořena je několika čtvrtěmi a katastrálními územími, mezi které patří Husovice, Lesná, Soběšice, část Černých Polí a Zábrdovic. Výměra území je 12,24 km² a s počtem 47 643 obyvatel podle sčítání lidu v roce 2011 je druhou největší městskou částí. Na základě svého vymezení má městská část Brno-sever poměrně nesourodou strukturu i atypický tvar. Mimo Soběšice, které mají vesnický charakter se jedná o typicky městskou oblast. Z významných staveb se zde nachází budovy Mendelovy univerzity, Dětská nemocnice, vila Tugendhat, klášter klarisek a tři kostely (Český statistický úřad 2011; Brno sever 2021).

Odborníkem v oblasti krizového řízení městské části Brno-sever je referent ochrany obyvatelstva a služebních vozidel, který působí na pracovišti krizového řízení v rozmezí 3-5 let. Součástí jeho práce je krizové řízení na úrovni městské části, metodické řízení krizového štábu, zpracování a průběžná aktualizace dokumentace krizového štábu a povodňové komise. Dále má na starosti zpracování povodňového plánu městské části a schvalování povodňových plánů soukromých subjektů na území městské části, monitoring a opravy sirén a krytů ochrany obyvatelstva. Referent ochrany obyvatelstva odpověděl, že v městské části Brno-sever je zřizován krizový štáb i bezpečnostní ráda (Bezpečnostní skupina). Nejsou zde shromažďovány údaje o počtu a totožnosti osob, které přechodně změnilly pobyt a nachází se v místním správním území. Součástí práce krizového manažera není seznámení právnických a fyzických osob s charakterem možného ohrožení, krizovými opatřeními a způsobem jejich provedení.

Koncový prvek varování, který využívá městská část, jsou elektronické sirény a předání tísňové informace a informování obyvatelstva o hrozícím nebezpečí probíhá za pomoci mluvících sirén. Naposledy zde bylo využito systému varování a informování obyvatelstva v roce 2016 při kontaminaci vodovodní sítě bakteriemi. V městské části se nachází stálé úkryty s přibližnou kapacitou pro 500 osob, improvizované úkryty se zde nenachází. Brno-sever disponuje dvěma evakuačními středisky. Nachází se na ulicích Vranovská a Merhautova. Evakuace je přednostně plánována pro klienty ústavu sociální péče. Pro případ nouzového ubytování osob je možné využít několika objektů. Tyto budovy se nachází na ulicích Vranovská, Janouškova, Merhautova, Zeiberlichova, Zemědělská, Milénova, Blažkova a Jugoslávská. Strava by byla pro nouzově ubytované obyvatele zajištěna přímým nákupem a distribucí komerčním dodavatelem. Pitná voda by v případě porušení funkce zásobování pitnou vodou byla zajištěna centrální zásobováním z úrovně Magistrátu města Brna pomocí cisterny z vodáren.

Během své činnosti referent ochrany obyvatelstva nevyužil ani informačního systému Krizkom, ani informačního systému AGRIS, jako nejbližší sklad nezbytných dodávek uvedl Brno. Mezi krizové stavy, které zasáhly městskou oblast Brno-sever vybral pouze koronavirus SARS-CoV-2 v roce 2020 a 2021. Při tomto nouzovém stavu nebylo využito systému varování, informování, ukrytí, evakuace ani nouzového přežití a krizový štáb nebyl doplněn o odborníky v souvislosti s řešením krizového stavu. Při řešení epidemie covid-19 se krizový manažer musel soustředit na specifické úkoly související s krizovým stavem na úkor běžné agendy úřadu.

4.1.5 Brno-Kohoutovice

Městská část Brno-Kohoutovice se nachází na západě města Brna. Tvoří ji čtvrtě Kohoutovice, Pisárky a Jundrov. Při sčítání lidu v roce 2011 zde žilo 12 621 obyvatel, území má rozlohu 4,09 km². Městská část je z velké části zalesněna, protéká jí Kohoutovický potok. Zástavbu tvoří původní vesnice obklopená nesouvislým komplexem panelových domů. Dominantu Kohoutovic tvoří vodojem, který je možné spatřit z mnoha částí Brna, v oblasti se dále nachází dvě vily, které jsou zařazeny v seznamu kulturních památek (Městská část Brno-Kohoutovice 2016; Český statistický úřad 2011).

Krizovým manažerem městské části Brno-Kohoutovice je vedoucí Oboru vnitřních věcí, který na své pracovní pozici působí v rozmezí 10-20 let. Na starost má ve svém úřadě financování, krizové řízení, ochranu obyvatelstva a požární ochranu. V městské části je zřizován krizový štáb a není zde zřízena bezpečnostní rada. Nejsou zde shromažďovány údaje o počtu a totožnosti osob, které přechodně změnily pobyt a nachází se v místním správním území, součástí práce krizového manažera není seznámení právnických a fyzických osob s charakterem možného ohrožení, s krizovými opatřeními a způsobem jejich provedení.

V Kohoutovicích jsou k dispozici jako koncový prvek varování elektrické rotační sirény a předání tísňové informace by v případě hrozícího, nebo vzniklého nebezpečí bylo zajištěno pomocí sdělovacích prostředků, vozidel IZS a hromadných SMS zpráv. Podle krizového manažera nebylo v městské části systému varování a informování obyvatelstva nikdy využito. V městské části Kohoutovice se nenachází improvizované a stálé úkryty ani evakuační středisko. Nejbližším evakuačním střediskem je objekt v městské části Brno-střed. Evakuace zde není přednostně plánována pro vybrané skupiny osob. Objekty, které by v případě potřeby sloužily pro nouzové ubytování osob jsou hotel Podlesí, hotel Myslivna a budovy základních škol. Pro nouzově ubytované by byla strava zajištěna z kuchyně základních škol a z kuchyně hotelu Myslivna. Pro situaci, kdy by došlo k porušení funkce zásobování pitnou vodou jsou vytipována místa pro přistavění cisteren. Voda by mohla být také zajištěna formou dodávek balené pitné vody. Dokumentem, který se zabývá touto problematikou je Plán odezvy orgánu obce městské části Brno-Kohoutovice na vznik mimořádné události.

Během své činnosti krizový manažer nikdy nevyužil informační systém Krizkom ani informační systém Argis. Jako nejbližší sklad nezbytných dodávek označil sklad v městské části Brno-Slatina. Mezi krizové stavy, které zasáhly oblast Kohoutovic označil odborník krizového řízení koronavirus SARS-CoV-2 v roce 2020 a 2021. Při řešení epidemie nebylo potřeba využít systému varování, informování, ukrytí, evakuace nebo nouzového přežití a do krizového štábu nebyl přizván další odborník. Krizového manažera řešení epidemie covid-19 z pracovního hlediska neovlivnilo.

4.1.6 Brno-Líšeň

Městská část Brno-Líšeň leží východně od středu města Brna s rozlohou 15,7 km² a počtem obyvatel 26 687 (údaj z roku 2020). Původně byla Líšeň městy, který byl k Brnu připojen v roce 1944. Oblast městské části je rozdělena na starou Líšeň, kterou tvoří původní zástavba vesnického charakteru a novou Líšeň s panelovými domy z 80. let minulého století. Severní část katastrálního území Líšně je z velké části zalesněna a zasahuje sem část chráněné krajinné oblasti Moravský kras. Významnou rekreační oblastí je Mariánské údolí, kterým protéká potok Říčka s třemi vodními nádržemi. Mezi pamětihodnosti Líšně patří zámek Belcredi, kostel sv. Jiljí a kaple Panny Marie Pomocnice (Brno-Líšeň 2020).

Na úřadu městské části Brno-Líšeň působí v oblasti krizového řízení referent odboru rozpočtu a financí, který zde pracuje v rozmezí 10-20 let. Na starost má především zajišťování připravenosti městské části na řešení mimořádných událostí a krizových stavů. Dále zpracovává a aktualizuje plán odezvy orgánů městské části na vznik mimořádné události a poskytuje podklady pro zpracování Havarijního plánu města Brna. V Líšni je podle jeho odpovědi zřizován krizový štáb a není zde zřizována bezpečnostní rada. Součástí práce krizového manažera není shromáždění údajů o počtu osob s přechodnou změnou bydliště, ani seznámení osob s možným ohrožením a krizovými opatřeními.

Koncovým prvkem varování jsou v Líšni elektrické rotační sirény a pro předání tísňové informace a informování obyvatelstva slouží sdělovací prostředky a vozidla IZS. Systém varování a informování nebyl za dobu praxe krizového manažera použit. V městské části Brno-Líšeň nejsou improvizované a stále ukryty ani evakuační středisko. Evakuace není plánována přednostně pro vybrané skupiny osob. Pro účely nouzového ubytování osob je plánováno využít budov základních škol v Líšni, které by

současně zajišťovaly ubytovaným stravu ve školní jídelně. V případě poruchy funkce zásobování pitnou vodou by byly na vybraná místa přistaveny cisterny.

Během své činnosti pracovník krizového řízení nevyužil informačního systému Krizkom ani informačního systému Argis. Jediný krizový stav, který nedávno zasáhl městskou část Líšeň byl koronavirus SARS-CoV-2. Při epidemii nebylo potřeba využít systému varování a informování, ukrytí, evakuace nebo nouzového přežití, ani doplnit krizový štáb o další odborníky. Při řešení epidemie krizový manažer řešil zvýšené požadavky na zajištění informovanosti občanů. Zároveň zajišťoval zásobování ochranných prostředků pro vybrané skupiny obyvatel Líšně (školská zařízení).

4.1.7 Rosice

Obec s rozšířenou působností Rosice je město v okrese Brno-venkov, které leží 16 km na západ od Brna. Nachází se na soutoku řeky Bobravy a Říčanského potoka v Boskovické brázdě. Podle údajů z roku 2021 žije v Rosicích 6 368 obyvatel, město má rozlohu 12,74 km². Správní obvod Rosic čítá 24 obcí a žije v něm 2 6400 obyvatel. Mezi významné pamětihodnosti patří zámek, jehož prostory jsou v současnosti využívány pro městskou knihovnu, Středisko volného času, Zámecké kulturní centrum i obecní úřad s rozšířenou působností. Dalšími významnými stavbami jsou kostel sv. Martina a poutní kaple Nejsvětější Trojice (Český statistický úřad 2021).

Krizový manažer ORP Rosice, který popsal svoje pracovní zařazení jako referent bezpečnosti státu pracuje ve svém úřadě mezi 10-20 roky. V rámci svého působení má na starosti komplexní zajištění připravenosti území správního obvodu na krizové situace včetně zajištění obranného plánování, zabezpečení jednotky PO města, provádění agendy PO a BOZP, zajištění utajovaných informací, vedení agendy válečných hrobů a zajištění HOPKS. V ORP Rosice je zřízován krizový štáb i bezpečnostní rada, jsou zde shromažďovány údaje o počtu a totožnosti osob, které přechodně změnily pobyt a nachází se ve správním území. Tato činnost je vázána na krizové stavy a informace jsou podle referenta získávány od lidí. Součástí práce krizového manažera je seznámení právnických a fyzických osob s charakterem možného ohrožení, s krizovými opatřeními a způsobem jejich provedení a činí tak ve spolupráci s HZS a za pomoci webových prezentací.

Mezi koncové prvky varování využívané ORP Rosice patří elektrické rotační sirény

a rozhlas, předání tísňové informace a informování obyvatelstva o hrozícím nebo vzniklém nebezpečí probíhá formou sdělovacích prostředků, vozidel IZS, mluvících sirén a rozhlasem napojeným na JSVV. Kdy byl systém varování a informování obyvatelstva využit si referent bezpečnosti státu nepamatuje. V Rosicích jsou podle něj improvizované úkryty v rodinných domech přibližně 90 % obyvatel a stále úkryty pro padesát osob. Nejbližším evakuačním střediskem je Letiště Brno, evakuace je přednostně plánována pro děti a seniory pro případ radiační havárie jaderné elektrárny Dukovany. V ORP Rosice slouží jako objekt pro nouzové ubytování osob sál zámeckého kulturního centra. V případě nouzového ubytování by byla strava zajištěna panelem Jihomoravského kraje. Pitná voda by při porušení funkce zásobování pitnou vodou byla zajištěna dle zpracovaného plánu zajištění dodávek pitné vody v období sucha a při narušení dodávek pitné vody.

Během své činnosti referent využil informační systém Krizkom pro požadování respirátorů při pandemii a informační systém Argis pro plánování nezbytných dodávek. Informace o místě nejbližšího skladu nezbytných dodávek není veřejná. Mezi krizové stavy, které zasáhly oblast ORP Rosice uvádí krizový manažer povodně v roce 2002, povodně v roce 2006 a koronavirus SARS-CoV-2 2020 a 2021. Při žádném z těchto krizových stavů nebylo potřeba využít systému varování a informování, ukrytí, evakuace a nouzového přežití. V souvislosti s pandemií a povodněmi byl krizový štáb doplněn o odborníky z Českého červeného kříže a odboru životního prostředí. Referenta bezpečnosti státu řešení epidemie covid-19 poučilo o potřebě umět se spolehnout sami na sebe a nespoléhat se na řízení z vyšší úrovně.

4.1.8 Šlapanice

Obec s rozšířenou působností Šlapanice leží ve východní části okresu Brno-venkov a je v přímém styku s územím města Brna. Součástí města je i dříve samostatná obec Bedřichovice, do katastrálního území Šlapanic zasahuje i mezinárodní letiště Brno-Tuřany. Městem protéká řeka Říčka a v jeho blízkosti se nachází oblast Slavkovského bojiště „Bitvy tří císařů“. Rozloha ORP Šlapanice je 14,65 km² a žije zde 7 703 obyvatel. Do správního obvodu Šlapanic spadá 40 obcí, ve kterých žije celkem 71 102 obyvatel. Mezi významné památky patří kostel Nanebevzetí Panny Marie, zámek z poloviny 18. století sloužící nyní jako gymnázium, Scholasterie se starou farou a památková zóna Slavkovského bojiště s návrším Žuráň, vrchem Santon, památníkem

Mohyla míru a historickým objektem Stará pošta (Český statistický úřad 2021; město Šlapanice 2021).

V ORP Šlapanice působí místní referent krizového řízení v rozmezí 10-20 let. Současně s touto pozicí zastává funkci manažera základních registrů, má na starosti prověřování osob a mnoho dalšího v kanceláři tajemníka. V ORP Šlapanice je zřizován krizový štáb i bezpečnostní rada. Údaje o počtu a totožnosti osob s přechodnou změnou bydliště, které se nachází v místním správním území jsou shromažďovány v souvislosti s krizovými stavy u těch osob, které se sami zodpovědně přihlásí. Seznámení právnických a fyzických osob s charakterem možného ohrožení, s krizovými opatřeními a způsobem jejich provedení referent krizového řízení provádí ve spolupráci s HZS a za pomoci webových stránek.

Koncovým prvkem varování využívaným v ORP Šlapanice jsou elektronické sirény. Pro předání tísňové informace a informování obyvatelstva o hrozícím nebo vzniklém nebezpečí probíhá je možné použít sdělovacích prostředků, vozidel IZS, mluvících sirén a hromadné SMS zprávy. Systému varování a informování obyvatelstva nebylo nikdy využito. Ve Šlapanicích se nenachází improvizované ani stálé úkryty. V případě potřeby evakuace by bylo zřízeno evakuační středisko v místní základní škole. Evakuace zde není plánována přednostně pro vybrané skupiny osob. Mezi objekty, které je možné využít pro nouzové ubytování osob patří tělocvičny základní školy, Orla a Sokola. Strava by byla pro nouzově ubytované zajištěna v místní restauraci, nebo školní jídelně. Pro případ porušení funkce zásobování pitnou vodou by byly vyžádány cisterny na pitnou vodu ze SSHR za pomoci IS Krizkom.

Během své činnosti referent krizového řízení nevyužil informační systém Krizkom a informační systém Argis využil pro plánování nezbytných dodávek a informace o jejich dodavatelích. Nejbližším skladem nezbytných dodávek je sklad humanitární pomoci Brno. Mezi krizové stavy, které zasáhly oblast ORP Šlapanice patří povodně v roce 2006, povodně v roce 2010 a koronavirus SARS-CoV-2 V ROCE 2020 a 2021. Při žádném z těchto krizových stavu nebylo využito systému varování a informování, evakuace, nebo nouzového přežití. Krizový štáb byl v souvislosti s řešením KS doplněn o ředitele základní školy a mateřské školy. Epidemie covid-19 byla z pracovního hlediska pro referenta krizového řízení velmi náročná, podle jeho slov na hranici sil.

4.1.9 Židlochovice

Obec s rozšířenou působností Židlochovice leží 18 km jižně od Brna. Řeka Litava zde ústí do řeky Svratky a nachází se zde nejvyšší kopec Dyjsko-svrateckého úvalu Výhon (55 m n. m.). ORP Židlochovice má rozlohu 5,95 km² a žije zde 3 823 obyvatel. Ve správním obvodu se nachází 24 obcí s celkovým počtem 33 903 obyvatel. Židlochovice se nachází ve Velkopavlovické vinařské podoblasti. Mezi významné památky patří zámek Židlochovice, kostel Povýšení svatého Kříže, radnice, Strejčův sbor a gotická zvonice.

Odborník, který odpovídal na dotazník je referentem krizového řízení a na své pozici pracuje v rozmezí 3-5 let. Součástí jeho práce je koordinace a metodické usměrňování opatření pro mimořádné události a krizové stavy obce s rozšířenou působností. Současně zpracovává krizový plán a jeho jednotlivé části včetně zpracování opatření pro činnost Bezpečnostní rady a Krizového štábu. V ORP Židlochovice je zřízován krizový štáb a je zde zřízena bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností. Na pracovišti krizového řízení jsou shromažďovány údaje o počtu a totožnosti osob, které přechodně změnily pobyt a nachází se v místním správním území. Tato činnost je vázána na krizové stavy. Referent krizového řízení zveřejňuje možná rizika na stránkách obce a má na starost o rizicích informovat starosty obcí ve správním obvodu ORP Židlochovice. Informace o charakteru možného ohrožení, krizových opatřeních a o způsobu jejich provedení získává od HZS Jihomoravského kraje.

ORP Židlochovice disponuje elektronickými sirénami, které může využít jako koncový prvek varování. Pro předání tísňové informace a informování obyvatelstva o hrozícím nebo vzniklém nebezpečí je možné pomocí sdělovacích prostředků, vozidel IZS, nebo mluvícími sirénami. Systému varování a informování obyvatelstva bylo za účelem varování naposledy využito pravděpodobně při povodních v roce 1997. Pravidelně je systém využíván pro svolávání dobrovolných hasičů, naposledy při tornádu na jihu Moravy. V ORP Židlochovice se nenachází improvizované ani stálé úkryty. Prostory místní sokolovny a tělocvičny základní školy je možné použít jako evakuační středisko. Evakuace není plánována přednostně pro vybrané skupiny osob. Pro účely nouzového ubytování osob je vyhrazeno 12 objektů, mezi které patří ubytovny, hotely, vinařství a penziony. V těchto budovách by bylo současně pro nouzově ubytované obyvatele zajištěno stravování, nebo by bylo zprostředkováno jiným zařízením, případně by byla

strava zajištěna nákupem v obchodě. V případě poruchy funkce zásobování pitnou vodou by byla pitná voda dodána formou cisteren od HZS, nebo balenou pitnou vodou.

Během své činnosti krizový referent využil informačního systému Krizkom pro zajištění respirátorů a dezinfekcí v souvislosti s pandemií, informační systém Argis využil pro aktualizaci a sběr dat pro správní území ORP Židlochovice. Z nabízených odpovědí vybral krizový manažer pouze koronavirus SARS-CoV-2 jako krizový stav, který zasáhl oblast Židlochovic a při tomto KS nebylo potřeba využít systému varování a informování, evakuace, nebo nouzového přežití. Krizový štáb při epidemii nebyl doplněn o další odborníky. Referent krizového řízení hodnotí práci během epidemie covid-19 jako velmi psychicky náročnou. V rámci jeho činnosti pracoval často do noci, cítil velkou zodpovědnost a získal mnoho zkušeností.

4.2 Obyvatelstvo

Odpovědi laické veřejnosti na dotazníkové šetření zaměřené na znalosti ohledně vlastní bezpečnosti při mimořádných událostech a krizových stavech.

Identifikační otázky

1. Prošel/la jste základním vojenským výcvikem?

První identifikační otázka dotazníku pro laickou veřejnost zjišťovala, zda respondenti prošli základním vojenským výcvikem. Z celkového počtu 241 respondentů odpovědělo 32 ano a 209 ne (tab.1).

Tabulka 1 – Základní vojenský výcvik

Prošel/la jste základním vojenským výcvikem?	četnost	podíl v %
Ano	32	13,3
Ne	209	86,7
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

2. Kolik Vám je let

Z provedeného výzkumu vyplývá, že odpovídajících ve věku do 20 let bylo 17 (tab. 2). Nejpočetnější skupinu o 122 respondentech tvořili občané ve věkovém rozmezí 21-40 let. Ve věku od 41 do 60 let dotazník vyplnilo 72 osob a 30 respondentů mělo nad 60 let.

Tabulka 2 – Věkové skupiny

Kolik Vám je let?	četnost	podíl v %
Do 20 let	17	7,1
21-40 let	122	50,6
41-60 let	72	29,9
Nad 60 let	30	12,4
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

3. Kde bydlíte, popř. žijete

Z celkového počtu 241 žije v okrese Brno-venkov 33 respondentů. Nejpočetnější skupina o 110 respondentech žije ve statutárním městě Brně (tab. 3). V Jihomoravském kraji mimo okres Brno-venkov a Brno-město se výzkumu účastnilo 12 osob. Dotazník vyplnilo 86 občanů České republiky, kteří žijí mimo Jihomoravský kraj.

Tabulka 3 – Místo bydliště

Kde bydlíte, popř. žijete?	četnost	podíl v %
Brno-venkov	33	13,7
Brno-město	110	45,6
Jinde v Jihomoravském kraji	12	5,0
Jinde mimo Jihomoravský kraj	86	35,7
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

4. Uvedl/a jste, že bydlíte jinde mimo Jihomoravský kraj, vyberte prosím, ve kterém kraji bydlíte.

Mezi respondenty, kteří bydlí, popř. žijí mimo Jihomoravský kraj se průzkumu účastnili obyvatelé devíti krajů. Z Hlavního města Prahy odpovídalo 15 respondentů, z Jihočeského kraje 19, z kraje Vysočina 20, z Královéhradeckého kraje 12 (tab. 4). V Moravskoslezském a Olomouckém kraji dotazník vyplnili po dvou obyvatelích. Z Plzeňského kraje byli 4 respondenti, stejný počet respondentů byl ve Zlínském kraji. Osm respondentů žije ve Středočeském kraji.

Tabulka 4 – Kraj, ve kterém bydlíte

Uvedl/a jste, že bydlíte jinde mimo Jihomoravský kraj, vyberte prosím, ve kterém kraji bydlíte.	četnost	podíl v %
Hlavní město Praha	15	17,4
Jihočeský kraj	19	22,1
Kraj Vysočina	20	23,3
Královéhradecký kraj	12	14,0
Moravskoslezský kraj	2	2,3
Olomoucký kraj	2	2,3
Plzeňský kraj	4	4,7
Středočeský kraj	8	9,3
Zlínský kraj	4	4,7
Počet respondentů	86	100

Zdroj: Vlastní výzkum

5. Vámi nejvýše dosažené vzdělání

Na otázku ohledně dosaženého vzdělání odpovědělo 15 respondentů, že jejich vzdělání je základní. Osm obyvatel, kteří dotazník vyplnili mělo nejvýše dosažené vzdělání ze střední školy s výučním listem a osm obyvatel z vyšší odborné školy. Nejvíce respondentů v počtu 165 dosáhlo vysokoškolského vzdělání, druhou nejpočetnější skupinou osob v počtu 45 byli odpovídající, jejichž nejvyšší dosažené vzdělání je střední škola s maturitou (tab. 5).

Tabulka 5 – Dosažené vzdělání

Vámi nejvýše dosažené vzdělání	četnost	podíl v %
Základní	15	6,2
Střední s výučním listem	8	3,3
Střední s maturitou	45	18,7
Vyšší odborné	8	3,3
Vysokoškolské	165	68,5
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

Výzkumné otázky

6. Setkal(a) jste se s pojmem ochrana obyvatelstva?

První výzkumná otázka se týkala znalosti pojmu ochrany obyvatelstva. Ze všech 241 respondentů se jich s pojmem určitě setkalo 83 a spíše se s ním setkalo 120 (tab. 6). S pojmem se spíše neseťkalo 28 respondentů a určitě se s pojmem ochrana obyvatelstva neseťkalo 8 respondentů. Dva odpovídající si nebyli jisti tím, zda se s pojmem setkali.

Tabulka 6 – Znalost ochrany obyvatelstva

Setkal jste se s pojmem ochrana obyvatelstva?	četnost	podíl v %
Určitě ano	83	34,4
Spíše ano	120	49,8
Spíše ne	28	11,6
Určitě ne	8	3,3
Nevím	2	0,8
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

7. Setkal(a) jste se s pojmem ochrana obyvatelstva kde či z čeho?

Na otázku, kde či z čeho se dotazovaní setkali s pojmem ochrana obyvatelstva odpovídali pouze respondenti, kteří v předchozí otázce odpověděli, že se s pojmem určitě nebo spíše setkali. Z celkového počtu 203 vybralo možnost, ve škole 151 respondentů. 4 odpovídající se s pojmem ochrana obyvatelstva setkali na informačních příručkách nebo letácích a 27 respondentů na internetu (tab. 7). Ostatní respondenti zvolili odpověď, že se s pojmem setkali jinde.

Tabulka 7 – Pojem ochrana obyvatelstva 1

Setkal(a) jste se s pojmem ochrana obyvatelstva kde či z čeho?	četnost	podíl v %
Ve škole	151	74,4
Na informačních příručkách/letácích	4	2,0
Na internetu	27	13,3
Jinde	21	10,3
Počet respondentů	203	100

Zdroj: Vlastní výzkum

8. Prosím uveďte, kde jste se s pojmem ochrana obyvatelstva setkal/a

Pro upřesnění předchozí otázky odpovídali na otázku č.8 respondenti, kteří zvolili, že se s pojmem ochrana obyvatelstva setkali jinde, než nabízely odpovědi. Tato otázka byla otevřená a na základě odpovědí byly vytvořeny tři kategorie. Z celkového počtu 21 zvolilo 8 respondentů možnost, že je s pojmem seznámil rodinný příslušník, 8 se s pojmem setkalo v médiích a dva dotazovaní o něm slyšeli v práci (tab.8).

Tabulka 8 – Pojem ochrana obyvatelstva 2

Prosím uveďte, kde jste se s pojmem ochrana obyvatelstva setkal/a.	četnost	podíl v %
Rodinný příslušník	8	38,1
Media	11	52,4
V práci	2	9,5
Počet respondentů	21	100

Zdroj: Vlastní výzkum

9. Víte, jak správně postupovat při vzniku mimořádné události/krizového stavu pro zajištění vlastní ochrany?

Z tabulky č.9 vyplývá, že 47 respondentů z 241 si je zcela jisto, že by vědělo, jak správně postupovat při vzniku mimořádné události, nebo krizovém stavu pro zajištění vlastní ochrany. Ze všech dotazovaných si 161 obyvatel myslí, že by spíše vědělo, jak při těchto situacích mělo postupovat. 23 odpovídajících si myslí, že by spíše nevěděli jak se pro zajištění ochrany při mimořádných událostech a krizových stavech mají zachovat. Sedm respondentů odpovědělo, že by určitě nevědělo, jak postupovat a tři si nebyli jisti, zda by věděli, co mají v této situaci dělat.

Tabulka 9 – Jak správně postupovat při MU/KS

Víte, jak správně postupovat při vzniku mimořádné události/krizového stavu pro zajištění vlastní ochrany?	četnost	podíl v %
Určitě ano	47	19,5
Spíše ano	161	66,8
Spíše ne	23	9,5
Určitě ne	7	2,9
Nevím	3	1,2
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

10. Co je podle vás mimořádná událost?

Správná odpověď: Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Z výzkumu vyplývá, že 90 respondentů, zná definici mimořádné události. Správnou odpověď zvolilo přes 37% obyvatel, jednalo se o nejčastěji volenou možnost. (tab. 10). Druhou nejčastěji volenou možností byla zcela smyšlená odpověď, kterou vybralo 70 respondentů. 43 odpovídajících zvolilo definici krizového stavu a 38 vybralo

jednoduchou smyšlenou odpověď.

Tabulka 10 – Mimořádná událost

Co je podle vás mimořádná událost?	četnost	podíl v %
Jakákoliv událost, která ohrožuje životy nebo zdraví osob.	38	15,8
Mimořádná událost, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.	43	17,8
Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.	90	37,3
Událost, která je nestandartní a má negativní dopady na život, zdraví, majetek nebo životní prostředí.	70	29,0
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

11. Co je podle vás krizový stav?

Správná odpověď: Mimořádná událost, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.

Přes 58 % respondentů správně vybralo definici krizového stavu (tab.11). Druhou a třetí nejčastěji volenou odpovědí byly smyšlené definice a nejméně respondentů vybralo definici pro mimořádnou událost.

Tabulka 11 – Krizový stav

Co je podle vás krizový stav?	četnost	podíl v %
Jakýkoliv stav, který ohrožuje životy nebo zdraví osob.	34	14,1
Mimořádná událost, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.	140	58,1
Stav, který je nestandartní a má negativní dopady na život, zdraví, majetek nebo životní prostředí.	39	16,2
Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.	28	11,6
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

12. Myslíte si, že se zvýšily Vaše vědomosti ohledně krizových stavů od pandemie COVID 19?

Z celkového počtu 241 respondentů 17 odpovědělo, že se jejich vědomosti ohledně krizových stavů určitě zvýšily od pandemie COVID-19. Nejvíce respondentů v počtu 145 zvolilo možnost, že mají ohledně problematiky nyní spíše víc vědomostí. 42 odpovídajících si myslí, že se jejich vědomosti spíše nezvýšily. Zcela zápornou odpověď na tuto otázku zvolilo 37 respondentů. Žádný odpovídající nezvolil možnost nevím (tab.12).

Tabulka 12 – Zvýšení vědomostí od pandemie COVID-19

Myslíte si, že se zvýšily Vaše vědomosti ohledně krizových stavů od pandemie COVID 19?	četnost	podíl v %
Určitě ano	17	7,1
Spíše ano	145	60,2
Spíše ne	42	17,4
Určitě ne	37	15,4
Nevím	0	0,0
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

13. Akustická zkouška sirén probíhá

Správná odpověď: Každou první středu v měsíci

Na otázku, kdy probíhá akustická zkouška sirén zvolilo 233 respondentů z 241, tedy přes 96% správnou odpověď (tab.13). Možnost, že zkouška probíhá každou středu si vybralo 6 odpovídajících, možnost každé pondělí v měsíci vybrali dva respondenti. Nikdo z dotazovaných si nemyslí, že by akustická zkouška sirén probíhala každé pondělí.

Tabulka 13 – Akustická zkouška 1

Akustická zkouška sirén probíhá	četnost	podíl v %
Každé první pondělí v měsíci	2	0,8
Každou první středu v měsíci	233	96,7
Každou středu	6	2,5
Každé pondělí	0	0,0
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

14. Akustická zkouška sirén zní

Správná odpověď: 140 sekund nepřerušovaným tónem

Z dat vyplývá, že necelých 71 % respondentů ví, že akustická zkouška sirén zní 140 sekund nepřerušovaným tónem (tab.14) Nesprávnou možnost, že zkouška sirén zní stejně dlouhý čas, ale kolísavým tónem vybralo 13 respondentů z celkového počtu 241. Zbylé odpovědi, ve kterých byl uveden čas zkoušky 60 sekund buď s kolísavým, nebo přerušovaným tónem vybralo 57 respondentů.

Tabulka 14 – Akustická zkouška 2

Akustická zkouška sirén zní	četnost	podíl v %
140 sekund kolísavým tónem	13	5,4
140 sekund nepřerušovaným tónem	171	71,0
60 sekund kolísavým tónem	44	18,3
60 sekund přerušovaným tónem	13	5,4
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

15. Varovný signál „všeobecná výstraha“ je vyhlášena

Správná odpověď: 140 sekund kolísavým tónem

Na otázku č. 15 neodpovědělo 6 respondentů, kteří se účastnili výzkumu, celkový počet odpovídajících osob bylo tedy 235. Nejčastěji volenou možností byla správná odpověď, že varovný signál „Všeobecná výstraha“ je vyhlášena 140 sekund kolísavým tónem, kterou si vybralo 123 respondentů (tab. 15). Více než 19 % odpovídajících zvolilo signál, který je určen pro akustickou zkoušku sirén. Že se jedná o kolísavý tón v délce 60 sekund vybralo 29 respondentů. Poslední možnou a zcela nesprávnou odpověď zvolilo 37 respondentů.

Tabulka 15 – Varovný signál

Varovný signál „všeobecná výstraha“ je vyhlášena	četnost	podíl v %
140 sekund kolísavým tónem	123	52,3
140 sekund nepřerušovaným tónem	46	19,6
60 sekund kolísavým tónem	29	12,3
60 sekund přerušovaným tónem	37	15,7
(Prázdne)	6	2,5
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

16. K ukrytí obyvatel při mimořádných událostech, kde dochází k riziku kontaminace nebezpečnými chemickými látkami se využívá

Správná odpověď: Přírodných ochranných vlastností staveb ve vyšších patrech budovy ideálně na odvrácené straně od místa nehody

Na výzkumnou otázku týkající se ukrytí obyvatel v případě mimořádné události, při které dojde k riziku kontaminace chemickými látkami správně zvolilo odpověď 61 respondentů z celkového počtu 241. Mezi jednotlivými odpověďmi nebyl velký procentuální rozdíl (tab. 16). Nejčastěji volenou odpovědí bylo využití improvizovaných úkrytů.

Tabulka 16 – Nebezpečné chemické látky

K ukrytí obyvatel při mimořádných událostech, kde dochází k riziku kontaminace nebezpečnými chemickými látkami se využívá	četnost	podíl v %
Improvizovaných úkrytů: předem vybrané budovy zajišťující ochranu před chemickými látkami – podzemní, nebo částečně zapuštěné prostory pod úroveň terénu v budovách, nebo dřívější stálé úkryty	73	30,3
Přírodných ochranných vlastností staveb ve středové části budovy, suterénu, nebo sklepě	47	19,5
Přírodných ochranných vlastností staveb ve vyšších patrech budovy ideálně na odvrácené straně od místa nehody	61	25,3
Stálých úkrytů: prostory v podzemních částech budov nebo stavby samostatně stojící zajišťující ochranu před chemickými látkami	60	24,9
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

17. K ukrytí obyvatel při mimořádných událostech, kde dochází k riziku kontaminace pronikavou radiací se využívá

Správná odpověď: Přirozených ochranných vlastností staveb ve středové části budovy, suterénu, nebo sklepě

Z tabulky č.17 vyplývá, že správnou odpověď zvolilo pouze 14,5 % respondentů. Při riziku kontaminace pronikavou radiací by většina obyvatel, kteří vyplnili dotazník, zvolila ukrytí ve stálých úkrytech. Druhou nejčastěji volenou možností bylo využití improvizovaných úkrytů. Nejméně osob vybralo možnost ukrytí ve vyšších patrech budovy na odvrácené straně od místa nehody.

Tabulka 17 – Pronikavá radiace

K ukrytí obyvatel při mimořádných událostech, kde dochází k riziku kontaminace pronikavou radiací se využívá	četnost	podíl v %
Improvizovaných úkrytů: předem vybrané budovy zajišťující ochranu před radioaktivními látkami – podzemní, nebo částečně zapuštěné prostory pod úroveň terénu v budovách, nebo dřívější stálé úkryty	73	30,3
Přirozených ochranných vlastností staveb ve středové části budovy, suterénu, nebo sklepě	35	14,5
Přirozených ochranných vlastností staveb ve vyšších patrech budovy ideálně na odvrácené straně od místa nehody	4	1,7
Stálých úkrytů: prostory v podzemních částech budov nebo stavby samostatně stojící zajišťující ochranu před radioaktivními látkami	129	53,5
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

18. K ukrytí obyvatel před zbraněmi hromadného ničení při vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečném stavu se využívá (více možných odpovědí)

Správná odpověď: Improvizovaných úkrytů: předem vybrané budovy zajišťující ochranu před zbraněmi hromadného ničení– podzemní, nebo částečně zapuštěné prostory pod úroveň terénu v budovách, nebo dřívější stálé úkryty. Stálých úkrytů: prostory v podzemních částech budov nebo stavby samostatně stojící zajišťující ochranu před zbraněmi hromadného ničení

U otázky č. 18 měli respondenti možnost zvolit více odpovědí. Správné odpovědi, že k ukrytí obyvatel před zbraněmi hromadného ničení se využívá improvizovaných a stálých úkrytů byly respondenty nejčastěji zvolené. Odpověď Improvizované úkryty vybralo 143 respondentů, odpověď stálé úkryty 177 (tab. 18). Z 239 respondentů, kteří na otázku odpověděli vybralo 93 také nesprávné úkryty, které jsou určeny pro riziko kontaminace nebezpečnými chemickými látkami nebo pronikavé radiace.

Tabulka 18 – Zbraně hromadného ničení

K ukrytí obyvatel před zbraněmi hromadného ničení při vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečném stavu se využívá (více možných odpovědí)	četnost	podíl v %
Přirozených ochranných vlastností staveb ve středové části budovy, suterénu, nebo sklepe	84	34,9
Přirozených ochranných vlastností staveb ve vyšších patrech budovy ideálně na odvrácené straně od místa nehody	8	3,3
Improvizovaných úkrytů: předem vybrané budovy zajišťující ochranu před zbraněmi hromadného ničení– podzemní, nebo částečně zapuštěné prostory pod úroveň terénu v budovách, nebo dřívější stálé úkryty	143	59,3
Stálých úkrytů: prostory v podzemních částech budov nebo stavby samostatně stojící zajišťující ochranu před zbraněmi hromadného ničení	177	73,4
(Prázdne)	2	
Počet respondentů	241	

Zdroj: Vlastní výzkum

19. Mezi opatření, která snižují průnik nebezpečné látky do úkrytu patří (více možných odpovědí)

Správná odpověď: utěsnění ventilace a otvorů, namočení záclon a závěsů do vody, vypnutí digestoře a topidel, uzavření a utěsnění dveří a oken

Otázka č.19 měla více správných odpovědí a respondenti mohli zvolit libovolnou kombinaci z nabízených možností. Na tuto otázku odpovědělo všech 241 respondentů. Přes 99 % z nich správně vybralo možnost utěsnění ventilace a otvorů, uzavření a utěsnění dveří a oken zvolilo přes 95 % odpovídajících (tab.19). Třetí správnou odpověď, že by v pro snížení průniku nebezpečné látky do úkrytu měla být vypnuta digestoř a topidla označilo 53,9 % respondentů. Odpověď namočení záclon a závěsů do vody vybralo 29 % odpovídajících. Pouze 1,7 % respondentů vybralo nesprávné odpovědi, že by v takové situaci měly být otevřeny dveře a okna a rozdělán otevřený oheň.

Tabulka 19 – Průnik nebezpečné látky

Mezi opatření, která snižují průnik nebezpečné látky do úkrytu patří (více možných odpovědí)	četnost	podíl v %
Utěsnění ventilace a otvorů	239	99,2
Otevření dveří a oken	4	1,7
Rozdělání otevřeného ohně	4	1,7
Namočení záclon a závěsů do vody	70	29,0
Vypnutí digestoře a topidel	130	53,9
Uzavření a utěsnění dveří a oken	231	95,9
Počet respondentů	241	

Zdroj: Vlastní výzkum

20. V případě mimořádné události, kde je nutná evakuace jsou obyvatelé ohledně jejího průběhu oficiálně informováni

Správná odpověď: Prostřednictvím rádia, televize, nebo veřejného rozhlasu

Z tabulky č. 20 vyplývá, že 235 občanů, kteří se účastnili výzkumu a vyplnili dotazník znají způsob, jakým by byli v případě mimořádné události oficiálně informováni o jejím průběhu. Správnou odpověď, že by tyto informace byly předány prostřednictvím rádia, televize nebo veřejného rozsahu vybralo 97,5 % odpovídajících. Minimum respondentů zvolilo mezi zbylými nesprávnými možnostmi.

Tabulka 20 – Informování o evakuaci

V případě mimořádné události, kde je nutná evakuace jsou obyvatelé ohledně jejího průběhu oficiálně informováni	četnost	podíl v %
Nejsou informováni, je nezbytná znalost místních nařízení	2	0,8
Prostřednictvím internetových stránek příslušné obce	3	1,2
Prostřednictvím rádia, televize, nebo veřejného rozhlasu	235	97,5
Prostřednictvím sociálních sítí	1	0,4
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

21. Označte všechny činnosti, které je vhodné v případě evakuace vykonat (více možných odpovědí)

Správná odpověď: uhasit otevřený oheň, vypnout elektrické spotřebiče, uzavřít přívod vody a plynu, vzít s sebou domácí zvířata a evakuační zavazadlo, ujistit se, že sousedé ví, že mají opustit byt, dát při odchodu na dveře oznámení, že se v bytě nikdo nenachází

Na otázku, které všechny činnosti je vhodné vykonat v případě evakuace, mohli respondenti volit více možných odpovědí. Odpovídající většinově vybírali správné odpovědi. Nejčastější odpovědí bylo uzavřít přívod vody a plynu a tuto možnost zvolilo 212 respondentů (tab. 21). O jednoho respondenta méně měla odpověď vypnout elektrické spotřebiče. Dále odpovídající volili možnost vzít s sebou domácí zvířata a evakuační zavazadlo, uhasit otevřený oheň, ujistit se, že sousedé ví, že mají opustit byt a dát při odchodu na dveře oznámení, že se v bytě nikdo nenachází. Pouze dva respondenti vybrali chybnou možnost svěsit obrazy a žádný respondent nevybral nesprávné odpovědi otevřít lednici a otevřít všechna okna v bytě/domě.

Tabulka 21 – Činnosti při evakuaci

Označte všechny činnosti, které je vhodné v případě evakuace vykonat (více možných odpovědí)	četnost	podíl v %
Otevřít lednici	0	0,0
Uhasit otevřený oheň	206	85,5
Vypnout elektrické spotřebiče	211	87,6
otevřít všechny okna v bytě/domě	0	0,0
uzavřít přívod vody a plynu	212	88,0
Svěsit obrazy	2	0,8
Vzít s sebou domácí zvířata a evakuační zavadlo	208	86,3
Ujistit se, že sousedé ví, že mají opustit byt	186	77,2
Dát při odchodu na dveře oznámení, že se v bytě nikdo nenachází	116	48,1
Počet respondentů	241	

Zdroj: Vlastní výzkum

22. Označte předměty, které by podle vás mělo mimo jiné obsahovat evakuační zavazadlo (více možných odpovědí)

Správná odpověď: základní potraviny, vodu, náhradní oblečení, spací pytel, nůž, doklady, peníze, léky, cennosti

Tabulka č.22 zobrazuje volbu předmětů, které respondenti považují za důležitou součást evakuačního zavazadla. Žádná odpověď nebyla vybrána všemi respondenty. Nejčastěji

volenou možnost označilo 234, tedy 97,1 % odpovídajících, jednalo se o doklady.

Tabulka 22 – Evakuační zavazadlo

Označte předměty, které by podle vás mělo mimo jiné obsahovat evakuační zavazadlo (více možných odpovědí)	četnost	podíl v %
Základní potraviny	197	81,7
Vodu	227	94,2
Náhradní oblečení	179	74,3
Vařič	20	8,3
Spací pytel	115	47,7
Nůž	160	66,4
Stan	9	3,7
Karimatku	60	24,9
Doklady	234	97,1
Ochrannou masku	109	45,2
Peníze	183	75,9
Léky	230	95,4
Cennosti	63	26,1
Ochranný oblek	52	21,6
Rukavice	77	32,0
Počet respondentů	241	

Zdroj: Vlastní výzkum

23. Myslíte si, že je celková osvěta v oblasti ochrany obyvatelstva dostatečná?

Poslední otázka z výzkumného dotazníku určeného pro laickou veřejnost u respondentů zjišťovala, zda si myslí že je celková osvěta v oblasti ochrany obyvatelstva dostatečná. Odpověď určitě ano nezvolil ani jeden z dotazovaných. Možnost spíše ano vybralo 14 respondentů. Z celkového počtu 241 respondentů odpovědělo spíše ne 34 z nich. Největší skupina v počtu 186 respondentů si myslí, že celková osvěta v oblasti ochrany obyvatelstva určitě není dostatečná (tab.23). Odpověď nevím zvolilo 7 respondentů.

Tabulka 23 – Osvěta v oblasti ochrany obyvatelstva

Myslíte si, že je celková osvěta v oblasti ochrany obyvatelstva dostatečná?	četnost	podíl v %
Určitě ano	0	0,0
Spíše ano	14	5,8
Spíše ne	34	14,1
Určitě ne	186	77,2
Nevím	7	2,9
Počet respondentů	241	100

Zdroj: Vlastní výzkum

5 Diskuse

Cílem diplomové práce bylo zjistit a popsat logistiku ochrany obyvatelstva obce s rozšířenou působností Brno město a vybraných obcí okresu Brno-venkov a zkoumat, zda je logistická podpora dostatečná s ohledem na nedávné krizové situace a možná budoucí nebezpečí. V souvislosti se stanoveným cílem byly položeny dvě výzkumné otázky:

1. Je logistická podpora oblasti ochrany obyvatelstva obce s rozšířenou působností Brno město a vybraných obcí okresu Brno venkov zajišťována a v jaké míře?
2. Jaké jsou znalosti obyvatelstva Brna týkající se vlastní ochrany při mimořádných událostech a krizových situacích?

Odpovědi na tyto otázky měly být zodpovězeny za pomoci dvou dotazníkových šetření. První dotazník byl určen krizovým manažerům jednotlivých městských částí obce s rozšířenou působností Brno a všech obcí s rozšířenou působností okresu Brno-venkov. Přesto že se jedná o územní celky s odlišným postavením, svou rozlohou a počtem obyvatel jsou si blíže, než samostatné město Brno a obce s rozšířenou působností v okrese Brno-venkov. Městské části i obce s rozšířenou působností jsou ve své působnosti spravovány zastupitelstvem, starostou, úřadem a zvláštními orgány, mezi které patří odbor krizového řízení.

Pro sběr dat bylo osloveno 57 pracovníků krizového řízení, mezi kterými byli krizoví manažeři, starostové, místostarostové a tajemníci, dotazník vyplnilo devět z nich. Nebylo tedy možné provést statistický výzkum, odpovědi mohou sloužit pouze pro porovnání mezi městskými částmi Brno-Černovice, Brno-Bystrc, Brno-Žabovřesky, Brno-sever, Brno-Kohoutovice, Brno-Líšeň a ORP Rosice, Šlapanice a Židlochovice. Mezi respondenty byli dva starostové a sedm krizových manažerů s nejčastější dobou působení ve svém úřadě 10-20 let. Ve své funkci vykonávali velmi pestrou škálu činností. Téměř vůbec se v popisu práce ani názvu pracovní pozice neshodovali. Z odpovědí vyplývá, že základní funkce krizového manažera může být významně rozšířena o působení v povodňových komisích, monitoring a opravy sirén, provádění agendy požární ochrany a mnoho dalšího. V osmi městských částech a ORP z devíti je zřízen krizový štáb, bezpečnostní rada je zřízena v pěti z nich. Údaje o počtu a totožnosti osob, které přechodně změnily pobyt a nachází se v místním správním území

shromažďují všechny tři ORP a žádná z šesti městských částí. Tyto údaje jsou zjišťovány v hodnocených ORP pouze v souvislosti s KS na základě zodpovědného přístupu občanů, kteří přechodnou změnu pobytu oznámí. Krizoví manažeři všech ORP, kteří se účastnili výzkumu v rámci své činnosti seznamují právnické a fyzické osoby s charakterem možného ohrožení, krizovými opatřeními a způsobem jejich provedení. Nejčastěji tak činí ve spolupráci s HZS a na webových stránkách obce. Tuto činnost nevykonává žádný z referentů krizového řízení městských částí.

Jako koncové prvky varování využívají městské části a ORP různé kombinace elektrických rotačních sirén, elektronických sirén/rozhlasu a jiných prostředků, mezi kterými byl nejčastěji uveden mobilní rozhlas. Pro předání tísňové informace a informování obyvatelstva o hrozícím nebezpečí jsou využívány zejména sdělovací prostředky, poté vozidla IZS a mluvící sirény. Systému varování a informování nebylo využito, nebo o tom krizoví manažeři nevěděli ve dvou městských částech a dvou ORP. Starosta městské části Brno-Černovice se domnívá, že byl systém využit při povodních v roce 2002, v městské části Brno-Bystrc a Brno-Žabovřesky byli občané informováni o požáru bytových domů v roce 2020. V roce 2016 byli tímto způsobem obyvatelé městské části informováni o kontaminaci vodovodní sítě bakteriemi. V Židlochovicích slouží systém varování a informování k svolávání dobrovolných hasičů a pro varování obyvatelstva byl využit pravděpodobně při povodních v roce 1997. Osm z devíti respondentů uvedlo, že se v jejich správním obvodu nenachází improvizované úkryty. Krizový manažer z Rosic dopsal ke své kladné odpovědi poznámku, že improvizované úkryty jsou v přibližně 90 % rodinných domů. Lze předpokládat, že měl na mysli spíše ochranné vlastnosti staveb a improvizované úkryty se nenachází ani v ORP Rosice. Stálé úkryty se na základě odpovědí nachází v městské části Brno-Žabovřesky s kapacitou pro 300 osob, městské části Brno-sever pro 500 osob a ORP Rosice pro 50 osob. Ostatní městské části a ORP stálými úkryty nedisponují. Z šesti městských částí zřizují evakuační střediska pouze v části Brno-sever a Brno-Bystrc. Ze tří ORP zřizují evakuační středisko ve Šlapanicích a Židlochovicích. Evakuace je přednostně plánována pouze v městské části Brno-sever pro klienty ústavu sociální péče a v ORP Rosice pro děti a seniory, kteří se nachází v zóně havarijního plánování jaderné elektrárny Dukovany. Objekty nouzového ubytování se nachází ve všech hodnocených oblastech mimo městskou část Brno-Černovice. Většinou se jedná o náhradní byty, prostory základních škol, tělocvičny, společenská centra nebo ubytovací zařízení. Byty v městské

části Brno-Černovice byly nabídnuty naposledy v souvislosti s tornádem na Jižní Moravě (24.06.2021). Strava pro nouzově ubytované by v případě potřeby byla zajištěna z velké části za pomoci školních jídelen, případně místních restauračních zařízení. V městské části Brno-sever je plánován přímý nákup a distribuce komerčním dodavatelem. V případě porušení funkce zásobování pitnou vodou v městských částech Brna by pitná voda byla zajištěna cisternami společnosti Brněnské vodárny a kanalizace, a.s. Pro přistavení cisteren jsou vytipována místa. V obcích s rozšířenou působností by cisterny byly vyžádány ze SSHR za pomoci IS Krizkom, nebo od HZS kraje. Současně je v několika správních územích plánováno dodání balené pitné vody.

Během své činnosti využili pouze tři krizoví manažeři z devíti informační systém Krizkom pro zajištění věcných zdrojů. V městské části Brno-Žabovřesky byly vyžádány potřebné věci pro občany po požáru bytového domu, v ORP Rosice respirátory a v ORP Židlochovice respirátory a dezinfekce při epidemii covid-19. Informační systém Argis nevyužil žádný krizový manažer městských částí. Tento systém je využíván až na úrovni ORP Brno. V ORP Rosice, Šlapanice a Židlochovice IS Argis slouží k plánování nezbytných dodávek a sběr dat o dodavatelích pro místní území. Sklad nezbytných dodávek pro město Brno je řešen cestou Magistrátu města Brna a krizoví manažeři nejsou o jeho umístění většinou informováni. Referenti krizového řízení obcí s rozšířenou působností tuto informaci považují za neveřejnou, nebo se odkazují na město Brno.

Krizoví manažeři měli v dotazníkovém šetření vybrat krizové stavy, které zasáhly jejich správní oblast od roku 2002 do roku 2021. Z výzkumu vyplývá, že povodně v roce 2002 zasáhly ORP Rosice a městskou část Brno-Černovice. Povodně z roku 2006 zasáhly městskou část Brno-Bystrc a ORP Rosice a Šlapanice, povodně v roce 2010 oblast Bystrce a Šlapanic. Pro všechny hodnocené oblasti samozřejmě platil také stav nouze v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky. Pouze v městské části Brno-Bystrc, kde krizový manažer mimo povodně a epidemii uvedl také lokální sesuv půdy, při kterém ovšem nebyl vyhlášen krizový stav, bylo využito systému varování a informování v souvislosti s krizovými stavy. V ostatních hodnocených oblastech nebylo při zmíněných krizových stavech využito systémů varování a informování, ukrytí, evakuace ani nouzového přežití. Systém varování a informování je využíván spíše pro místní mimořádné události. V souvislosti s krizovými stavy byl krizový štáb městské části Brno-Bystrc doplněn

o pracovníky úřadu městské části, krizový štáb ORP Rosice o odborníky z Českého červeného kříže a odboru životního prostředí. Krizový štáb ORP Šlapanice doplnili ředitelé základní a mateřské školy. V ostatních městských částech a v ORP Židlochovice tedy buď nebyl krizový štáb zřízen, nebo nebyl doplněn o odborníky v souvislosti s řešením krizového stavu. Řešení epidemie covid-19 podle odpovědí referentů krizového řízení jejich práci většinou rozšířilo o specifické úkoly často na úkor běžné činnosti, někteří pracovali z domova. Pouze pracovníci krizového řízení z Černovic a Kohoutovic nepoznali rozdíl od běžného režimu. Starosta Černovic je přitom v úřadě méně než rok, takže nastoupil do svého úřadu až po začátku epidemie. Krizoví manažeři všech tří hodnocených obcí s rozšířenou působností popsali řešení krizového stavu epidemie jako extrémně náročné.

Ve snaze porozumět kompetencím a zvolit vhodné respondenty pro výzkum oblasti ochrany obyvatelstva v městě Brně byli zvoleni krizoví manažeři městských částí. Nejednalo se tedy o stejnou úroveň působení jako u obcí s rozšířenou působností, se kterými bylo šetření srovnáváno. Mezi odpovídajícími krizovými manažery tento fakt někteří zmiňovali a odkazovali konkrétní činnosti logistické podpory ochrany obyvatelstva pod správu ORP Brno. Vzhledem k tomu, že návratnost dotazníků byla nízká a data nemohou být zobecněna pro celé město a současně pro komplexnější pohled na ochranu obyvatelstva města Brna by bylo vhodné výzkum doplnit o data z úrovně Odboru obrany Magistrátu města Brna. I přes neúplné pojetí problematiky přináší provedený výzkum zajímavé poznatky především ve srovnání zkušeností a postupů jednotlivých pracovišť krizového řízení.

Druhá výzkumná otázka „Jaké jsou znalosti obyvatelstva Brna týkající se vlastní ochrany při mimořádných událostech a krizových situacích?“ měla být zodpovězena pomocí dotazníkového šetření, které bylo určeno pro laickou veřejnost. Výzkumu se účastnili i občané mimo město Brno a jejich odpovědi byly s občany Brna srovnány. Současně byla srovnána data mezi skupinami respondentů rozdělené na základě identifikačních otázek v první části dotazníku. V diskusi jsou uvedeny zajímavé souvislosti.

Z celkového počtu 241 uvedlo jako místo svého bydliště město Brno 110 respondentů. Jedná se tedy o nejpočetnější skupinu osob (tab. 3). Nejvíce respondentů bylo ve věku 21-40 let a dosáhli vysokoškolského vzdělání. Většina dotazovaných neprošla

základním vojenským výcvikem.

Na začátku výzkumné části dotazníku byly položeny otázky ohledně znalosti problematiky ochrany obyvatelstva. Z odpovědí vyplynulo, že s pojmem ochrana obyvatelstva se setkalo 84,2 % respondentů. Nejčastěji se dotazovaní setkali s pojmem ve škole a většina respondentů (86,3 %) si myslela, že určitě nebo spíše ví, jak by měli správně postupovat při vzniku mimořádné události nebo krizového stavu pro zajištění vlastní ochrany. Poté co vyplnili znalostní otázky, měli respondenti zhodnotit, zda je osvěta v této oblasti dostatečná a 94,8 % odpovědělo negativně. Je tedy možné, že mezi laickou veřejností panuje mylná představa o tom, co je ochrana obyvatelstva, informace jsou příliš povrchní nebo málo opakované. Přesto vzhledem k nedávným krizovým situacím je o toto téma velký zájem, což dokazuje i počet respondentů, kteří se přihlásili o zaslání správných odpovědí. Mimo vzdělávací systém, kde by měly být tyto znalosti zcela určitě předávány, poskytuje velký prostor internet, a především sociální sítě, které jsou nyní běžným zdrojem informací. Mohlo by se například jednat o poutavě natočená videa s postupy, jak se chovat při různých mimořádných událostech a krizových situacích.

Otázky, které byly vyhodnoceny na základě znalostí (č. 10, 11, 13-21) měly celkovou úspěšnost odpovědí 47,1 %, žádný z respondentů nevyplnil všechny otázky zcela správně. Otázka č. 22, u které byl velký výběr z více možných odpovědí nebyla do úspěšnosti zahrnuta a data z ní slouží pro zjištění priorit toho, co respondenti považují za důležité mít s sebou při evakuaci. Jeden z odpovídajících u této otázky uvedl, že součástí evakuačního zavazadla jsou pouze doklady. Pokud si respondent představil, že by zavazadlo nebylo připravené předem a jednalo by se o rychle postupující nebezpečí, je tato odpověď zcela pochopitelná.

Ochrannou masku do evakuačního zavazadla zařadilo 75,9 % respondentů, přesto že není uveden důvod evakuace ani specifikován typ masky a nejedná se o správnou odpověď. Zjevně je to důsledek vlivu pandemie koronaviru SARS-CoV-2. Současně 67,3 % respondentů uvedlo, že se jejich znalosti ohledně krizových stavů od pandemie zvýšily, což dokazuje vysoká úspěšnost (58,1 %) ve výběru definice krizového stavu, oproti definici mimořádné události, kde správnou odpověď vybralo 37,3 % respondentů.

Zajímavým a poměrně alarmujícím výsledkem dotazníkového šetření je neznalost akustické zkoušky sirén a varovného signálu „všeobecná výstraha“. Přesto, že 96,7 %

respondentů správně vybralo, že akustická zkouška sirén probíhá každou středu v měsíci, předpoklad úspěšnosti této otázky byl 100 %. Také u otázky týkající se zvuku sirén, který při zkoušce zní, byl předpoklad úspěšnosti vyšší než 71 %. Nejhorším výsledkem celého dotazníkového šetření z hlediska znalostí je pravděpodobně fakt, že pouze 52,3 % respondentů dokázalo správně zvolit jakým způsobem je vyhlášen varovný signál „všeobecná výstraha“. Pokud by byly připočteny i odpovědi s kratším časovým údajem (60 s), jedná se o 64,6 % osob, které ví, že všeobecná výstraha zní kolísavým tónem. Rozdíl mezi zněním akustické zkoušky a všeobecné výstrahy nerozeznává 9,5 % respondentů. Všichni tito respondenti alespoň věděli, kdy akustická zkouška sirén probíhá. Přesto, že by varovný signál následovala tísňová informace a obyvatelstvo by bylo na hrozící nebezpečí upozorněno i tímto způsobem, měla by být informovanost ohledně varování vyšší.

Z hlediska úspěšnosti znalostních otázek nebyl prokázán předpoklad, že by respondenti, kteří prošli základním vojenským výcvikem měli více znalostí ohledně bezpečnosti při KS a MU. Jejich znalosti byly naopak mírně pod průměrem. Mezi věkovými kategoriemi byli nejúspěšnější respondenti ve věku 21-40 let (úspěšnost 48,2 %) a poté respondenti ve věkovém rozmezí 41-60 let (úspěšnost 47,9 %). Nejméně správných odpovědí vyplnili respondenti ve věku do 20 let, kteří současně většinou zastupovali kategorii s dokončeným základním vzděláním. Je tedy možné předpokládat, že výuka ohledně ochrany obyvatelstva není součástí základního vzdělání, nebo je při pozdějším studiu rozšířena. Tomu by odpovídal i výsledek nejvyšší úspěšnosti mezi respondenty s dokončeným vysokoškolským vzděláním. Zcela nejlepších výsledků dosáhli respondenti, kteří udali místo svého bydliště Jihomoravský kraj mimo okresy Brno-město a Brno-venkov (50 %), druhou nejúspěšnější skupinou osob seřazenou na základě místa bydliště byli respondenti žijící v městě Brně (49,6 %), úspěšnost respondentů žijící mimo Jihomoravský kraj byla 46,1 % a nejméně správných odpovědí vyplnili obyvatelé okresu Brno-venkov s úspěšností 42,4 %.

Je nutné poznamenat, že se nejednalo o reprezentativní vzorek obyvatelstva. Některé skupiny osob výrazně převažovaly ostatní, výsledek tedy není objektivní. Současně znalostní rozdíly mezi jednotlivými skupinami nebyly významné. Technickým nedostatkem dotazníku bylo, že otázky nebyly povinné a u dvou otázek neodpověděli všichni respondenti. Pro vyhodnocení úspěšnosti by bylo vhodnější zvolit bodový systém u otázek s více možnými odpověďmi.

Závěr

Diplomová práce se věnuje tématu logistické podpory, která je určena pro oblast ochrany obyvatelstva vybraných samosprávných celků. Teoretická i praktická část práce směřovaly k dosažení určeného cíle a zodpovězení výzkumných otázek.

První výzkumná otázka „Je logistická podpora oblasti ochrany obyvatelstva obce s rozšířenou působností Brno a vybraných obcí okresu Brno-venkov zajišťována a v jaké míře?“ byla zodpovězena za pomoci dotazníkového šetření určeného krizovým manažerům. Z výzkumu vyplývá, že oblast ochrany obyvatelstva ORP Brno je zajišťována na úrovni jednotlivých městských částí a na úrovni ORP Brno, které spolu spolupracují. Pracoviště krizového řízení ORP v okrese Brno-venkov mají odlišné kompetence oproti městským částem. Rozdílné jsou také zkušenosti a náplň práce jednotlivých krizových manažerů.

Odpověď na druhou výzkumnou otázku „Jaké jsou znalosti obyvatelstva Brna týkající se vlastní ochrany při mimořádných událostech a krizových situacích?“ poskytují data z dotazníkového šetření pro laickou veřejnost. Znalosti obyvatelstva Brna jsou srovnatelné s obyvatelstvem žijícím ve zbytku České republiky. Ačkoliv o ochraně obyvatelstva panuje ve společnosti povědomí, informovanost není vysoká. Znalosti ohledně krizových stavů zvýšila epidemie koronaviru SARS-CoV-2.

Cílem této práce bylo zjistit a popsat logistiku ochrany obyvatelstva obce s rozšířenou působností Brno město a vybraných obcí okresu Brno venkov a zkoumat, zdaje logistická podpora dostatečná s ohledem na nedávné krizové situace a možná budoucí nebezpečí. Cíl práce byl naplněn především při hledání odpovědi na první výzkumnou otázku. Logistická podpora ochrany obyvatelstva byla detailněji popsána u několika městských částí Brna a ORP okresu Brno venkov. Na základě výzkumu je možné tvrdit, že je logistika na dobré úrovni, ačkoliv nedávné krizové situace ukazují, že není možné připravit se zcela na vše.

Práci by bylo možné doplnit a rozšířit o výzkum z úrovně odboru obrany zřízeném na Magistrátu města Brna. Diplomová práce může sloužit orgánům krizového řízení pro porovnání logistického zabezpečení ochrany obyvatel hodnocených městských částí a ORP. Současně může být práce podkladem pro vzdělávací zařízení za účelem zvýšení informovanosti obyvatel o bezpečnostních opatřeních při mimořádných událostech.

6 Seznam literatury

1. BEZPEČNOST. PRAHA. EU, 2021. *Bezpečnostní portál Magistrátu hl. m. Prahy* [online] [vid. 2021-05-22]. Dostupné z: <https://bezpecnost.praha.eu/clanky/ochrana-obyvательства>
2. BLAŽEK, Jiří, 2014a. *Nouzové dodávky energií* [online] [vid. 2021-01-16]. Dostupné z: <https://www.vzdelavani-dh.cz/publicCourse?id=61&head=135&subhead=379>
3. BLAŽEK, Jiří, 2014b. *Nouzové základní služby obyvatelstvu. Vzdělávání členů SH ČMS* [online] [vid. 2021-01-16]. Dostupné z: <https://www.vzdelavani-dh.cz/publicCourse?id=61&head=135&subhead=378>
4. BRNO, 2020. *Brno - Městské části* [online] [vid. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.brno.cz/sprava-mesta/mestske-casti/>
5. BRNO ČERNOVICE, 2021. *Brno-Černovice – oficiální stránky městské části* [online]. [vid. 2021-07-22]. Dostupné z: <https://www.brno-cernovice.cz/>
6. BRNO SEVER, 2021. *Hlavní stránka - Brno-sever* [online] [vid. 2021-07-24]. Dostupné z: <http://www.sever.brno.cz/>
7. BRNO-LÍŠEŇ, 2020. *Úvodní strana - Brno Líšeň* [online] [vid. 2021-07-26]. Dostupné z: <https://www.brno-lisen.cz/>
8. BUJARD, Danièle, 1974. The Geneva Convention of 1864 and the Brussels Conference of 1874. *International Review of the Red Cross* [online]. 14(163), 527–537 [vid. 2021-08-06]. ISSN 0020-8604, 1607-5889. Dostupné z: doi:10.1017/S0020860400016296
9. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2011. *SLDB 2011 - vybrané výsledky podle městských částí Brna | ČSÚ v Brně* [online] [vid. 2021-07-22]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xb/sldb_2011_vybrane_vysledky_podle_mestskych_casti_brna
10. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2014a. 1.1 Charakteristika okresu Okres Brno - venkov vz. *1.1 Charakteristika okresu Okres Brno - venkov vz* [online] [vid. 2021-03-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/13-6225-03-2001-1__charakteristika_okresu_a_vyvoj_sidelni_struktury
11. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2014b. Charakteristika okresu Okres Brno - město tvo. *1.1 Charakteristika okresu Okres Brno - město tvo* [online] [vid. 2021-03-17]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/13-6224-03-2001-1__charakteristika_okresu_a_vyvoj_sidelni_struktury
12. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2020. *Charakteristika Jihomoravského kraje | ČSÚ v Brně* [online] [vid. 2021-03-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xb/charakteristika_jihomoravskeho_kraje
13. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2021. Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2021. *Počet*

- obyvatel v obcích - k 1.1.2021* [online] [vid. 2021-07-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112021>
14. ČSN 73 9050. Údržba stálých úkrytů civilní ochrany. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2004. Třídící znak 739050
  15. ČVANČAROVÁ, Zuzana, 2007. *Podniková ekonomika B*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta. ISBN 978-80-248-1422-3.
  16. DE JOMINI, A.H., G.H. MENDELL a W.P. CRAIGHILL, 1862. *The Art of War* [online]. B.m.: Lippincott. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=1L9EAAAIAAJ>
  17. DOLANSKÝ, Václav, Vladimír MĚKOTA a Vladimír NĚMEC, 1996. *Projektový management*. Praha: Grada. ISBN 978-80-7169-287-4.
  18. DONG, Ensheng, Hongru DU a Lauren GARDNER, 2020. An interactive web-based dashboard to track COVID-19 in real time. *The Lancet Infectious Diseases* [online]. **20**(5), 533–534 [vid. 2021-08-06]. ISSN 14733099. Dostupné z: doi:10.1016/S1473-3099(20)30120-1
  19. DRAHOTSKÝ, Ivo a Bohumil ŘEZNÍČEK, 2003. *Logistika: procesy a jejich řízení*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-7226-521-3.
  20. EUROPEAN CENTRE FOR DISEASE PREVENTION AND CONTROL, 2021. *Extreme rainfall and catastrophic floods in western Europe* [online]. Stockholm: ECDC. Dostupné z: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/rapid-risk-assessment-extreme-rainfall-and-catastrophic-floods-western-europe?fbclid=IwAR1vJPuBqcIaSAzS94WMjHOiZEiI7VdJM7POP3hNDJGFWpGgJgUoXGM19y0#no-link>
  21. FORSYTHE, David P a Barbara Ann J RIEFFER-FLANAGAN, 2016. *The International Committee of the Red Cross: a neutral humanitarian actor*. ISBN 978-1-138-18552-4.
  22. HAQUE, Md. Kamrul, Md. Abul Kalam AZAD, Md. Yeamin HOSSAIN, Tareq AHMED, Minhaz UDDIN a Md. Mukhtar HOSSAIN, 2021. Wildfire in Australia during 2019-2020, Its Impact on Health, Biodiversity and Environment with Some Proposals for Risk Management: A Review. *Journal of Environmental Protection* [online]. **12**(06), 391–414 [vid. 2021-08-08]. ISSN 2152-2197, 2152-2219. Dostupné z: doi:10.4236/jep.2021.126024
  23. HOSÁK, Ladislav, 2004. *Historický mistopis země Moravskoslezské*. 2. vyd. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-1225-8.
  24. HZS ČR, 2015. *Evakuace obyvatelstva - Hasičský záchranný sbor České republiky* [online] [vid. 2021-01-14]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/evakuace-obyvatelstva.aspx>

25. HZS ČR, 2017. *Varování obyvatelstva v České republice - Hasičský záchranný sbor České republiky* [online] [vid. 2021-01-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>
26. HZS ČR, 2020. *HZS Jihomoravského kraje - ÚO Brno-město - Hasičský záchranný sbor České republiky* [online] [vid. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/uo-brno-mesto.aspx>
27. JUKL, Marek, 2005. *Ženevské úmluvy a dodatkové protokoly (stručný přehled)*. 2. vyd. Praha: Český červený kříž. ISBN 80-254-1792-1.
28. JUKL, Marek, 2020. *Ženevské úmluvy, obyčeje a zásady humanitárního práva: (stručný přehled)*. ISBN 978-80-87729-31-1.
29. KANE, Thomas M., 2011. Logistics. In: Gordon MARTEL, ed. *The Encyclopedia of War* [online]. Oxford, UK: Blackwell Publishing Ltd, s. wbeow368 [vid. 2021-08-06]. ISBN 978-1-4051-9037-4. Dostupné z: [doi:10.1002/9781444338232.wbeow368](https://doi.org/10.1002/9781444338232.wbeow368)
30. KRATOCHVÍLOVÁ, Dana, 2005. *Ochrana obyvatelstva*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-86634-70-8.
31. KROUPA, Miroslav, 2004. *Chování obyvatelstva v případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek: příručka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby a podnikající fyzické osoby a obyvatelstvo*. Praha: Ministerstvo vnitra, generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-86640-23-5.
32. KUBÍČKOVÁ, Lea, MENDELOVA ZEMĚDĚLSKÁ A LESNICKÁ UNIVERZITA, a PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA, 2006. *Obchodní logistika*. V Brně: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita. ISBN 978-80-7157-952-6.
33. LAMBERT, Douglas M, Lisa M ELLRAM a James R STOCK, 2000. *Logistika: příkladové studie, řízení zásob, přeprava a skladování, balení zboží*. Praha: Computer Press. ISBN 978-80-7226-221-2.
34. LAMBERT, Douglas M, James R STOCK a Lisa M ELLRAM, 2005. *Logistika*. Brno: CP Books. ISBN 978-80-251-0504-7.
35. LECOMTE, Douglas, 2021. International Weather Highlights 2020: Record Atlantic Tropical Season, Historic Flooding in Asia and Africa. *Weatherwise* [online]. **74**(3), 26–35 [vid. 2021-08-08]. ISSN 0043-1672, 1940-1310. Dostupné z: [doi:10.1080/00431672.2021.1896936](https://doi.org/10.1080/00431672.2021.1896936)
36. MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, 2015. *Metodická pomůcka údržby stálých úkrytů CO*. Praha: Praha.eu: Portál hlavního města Prahy.
37. MALACHOVÁ, Hana, Rudolf URBAN a Aleš KUDLÁK, 2017. *Ekonomika zabezpečení krizových situací*. Brno: Univerzita obrany, Fakulta vojenského leadershipu.

38. MARTÍNEK, Bohumír, Petr LINHART a A KOL., 2006. *Ochrana obyvatelstva*.
39. Metodický pokyn Ministerstva zemědělství čj. 74020/2016 ze dne 22.6.2016 k zajištění jednotného postupu orgánů krajů, hlavního města Prahy, orgánů obcí s rozšířenou působností, orgánů obcí a městských částí v hlavním městě Praze v systému nouzového zásobování obyvatelstva pitnou vodou při mimořádných událostech a za krizových stavů. In: *Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí*. Praha: MZE-15000. 2016, roč. 2016, částka 1
40. MĚSTO ŠLAPANICE, 2021. *Oficiální stránky - Město Šlapanice* [online] [vid. 2021-07-24]. Dostupné z: <https://www.slapanice.cz/>
41. MĚSTSKÁ ČÁST BRNO-KOHOUTOVICE, 2016. *Oficiální stránky městské části Brno-Kohoutovice: Titulní stránka* [online] [vid. 2021-07-26]. Dostupné z: <http://www.kohoutovice.brno.cz/index.asp>
42. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, 2013. *Ochrana obyvatelstva MŠMT ČR* [online] [vid. 2021-05-18]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/ochrana-obyvatelstva>
43. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY A KOL., 2015. *Bezpečnostní strategie České republiky*. ISBN 978-80-7441-005-5.
44. MURPHY, Paul R. a A. Michael KNEMEYER, 2015. *Contemporary logistics*. 11. ed., global ed. Boston: Pearson. ISBN 978-1-292-00484-6.
45. MV GŘ HZS ČR, 2001. *Sebeochrana obyvatelstva ukrytím*.
46. MV GŘ HZS ČR, 2013. *Koncepce ochrany obyvatelstva 2020-2030*. 61.
47. MV GŘ HZS ČR, 2015. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta*. ISBN 978-80-86466-62-0.
48. PAULUS, František, Antonín KRÖMER, Jan PETR a Jaroslav ČERNÝ, 2015. *Analýza hrozeb pro českou republiku*.
49. PERNICA, Petr, 1998. *Logistický management: teorie a podniková praxe*. Praha: Radix. ISBN 978-80-86031-14-9.
50. PERNICA, Petr, 2005. *Logistika (supply chain management) pro 21. století*. Praha: Radix. ISBN 978-80-86031-66-8.
51. Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 11.2.2010 k realizaci opatření nouzového přežití obyvatelstva v působnosti HZS ČR. In: *SIAR generálního ředitele HZS ČR*. Praha: MV-GŘ HZS ČR. 2010, roč. 2010, částka 10

52. ŘEHÁK, David a Libor FOLWARCZNY, 2012. *Východiska technického a organizačního zabezpečení ochrany obyvatelstva*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-117-0.
53. ŘEHÁK, David a Jana PUPÍKOVÁ, 2015. *Ukrytí obyvatelstva v České republice*. ISBN 978-80-7385-152-1.
54. SDRUŽENÍ HASIČŮ ČECH, MORAVY A SLEZSKA, 2014. *Vzdělávání členů SH ČMS* [online] [vid. 2021-01-07]. Dostupné z: <https://www.vzdelavani-dh.cz/publicCourse?id=72&head=180&subhead=501>
55. SCHÖNSLEBEN, Paul, 2007. *Integral logistics management: operations and supply chain management in comprehensive value-added networks*. 3rd ed. Boca Raton: Auerbach Publications. Series on resource management. ISBN 978-1-4200-5194-0.
56. SCHULTE, Christof, Adolf BAUDYŠ, Ludvík FELLER a Gustav TOMEK, 1994. *Logistika*. Praha: Victoria Publishing. ISBN 978-80-85605-87-7.
57. SIXTA, Josef a Václav MAČÁT, 2005. *Logistika: teorie a praxe*. Brno: CP Books. ISBN 978-80-251-0573-3.
58. STÁTNÍ SPRÁVA, 2020. *okres Brno-venkov - statnisprava.cz* [online] [vid. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/CZ0643>
59. STEHLÍK, Antonín a Josef KAPOUN, 2008. *Logistika pro manažery*. Praha: Ekopress. ISBN 978-80-86929-37-8.
60. ŠTŮSEK, Jaromír, ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE, a KATEDRA ŘÍZENÍ, 2005. *Logistický management*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta. ISBN 978-80-213-1259-3.
61. URBAN, Rudolf, Eduard BAKOŠ, Aleš KUDLÁK, UNIVERZITA OBRANY, a KATEDRA OCHRANY OBYVATELSTVA, 2010. *Ekonomika a logistika krizových situací v ochraně obyvatelstva I*. Brno: Univerzita obrany. ISBN 978-80-7231-757-8.
62. ÚŘAD MČ BRNO-BYSTRC, 2012. *Život v Bystrci - Brno Bystrc* [online] [vid. 2021-07-24]. Dostupné z: <https://www.bystrc.cz/zivot-v-bystrci.html>
63. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky, 1993. In: Sběrka zákonů České republiky, částka 1/1993, ISSN 1211-1244
64. VANĚČEK, Drahoš, Dalibor KALÁB, JIHOČESKÁ UNIVERZITA, a ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA, 2003. *Logistika. Díl 1, Díl 1.* České Budějovice: Jihočeská univerzita. ISBN 978-80-7040-652-6.

65. Vyhláška č. 19/2006, úplné znění obecně závazné vyhlášky statutárního města Brna č. 20/2001, kterou se vydává Statut města Brna, ve znění obecně závazných vyhlášek statutárního města Brna č. 21/2001, 25/2001, 2/2002, 5/2002, 7/2002, 24/2002, 3/2003, 10/2003, 1/2004, 4/2004, 14/2004, 9/2005, 15/2006 a 18/2006
66. Vyhláška č. 328/2001 Sb., Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, 2001. In: Sbírnka zákonů České republiky, částka 127/2001, ISSN 1211-1244
67. Vyhláška č. 380/2002 Sb., Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, 2002. In: Sbírnka zákonů České republiky, částka 133/2002, ISSN 1211-1244
68. Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení), 2000. In: Sbírnka zákonů České republiky, částka 38/2000, ISSN 1211-1244
69. Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, 2016. In: Sbírnka zákonů České republiky, částka 51/2016, ISSN 1211-1244
70. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, 2000. In: Sbírnka zákonů České republiky, částka 73, ISSN 1211-1244
71. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení o změně některých zákonů (krizový zákon), 2000. In: Sbírnka zákonů České republiky, částka 73, ISSN 1211-1244
72. ZZS JMK, 2020. *Výjezdové základny | ZZSJmK* [online] [vid. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.zzsrmk.cz/vyjezdove-zakladny>

7 Seznam tabulek

Tabulka 1 – Základní vojenský výcvik.....	56
Tabulka 2 – Věkové skupiny	57
Tabulka 3 – Místo bydliště	57
Tabulka 4 – Kraj, ve kterém bydlíte	58
Tabulka 5 – Dosažené vzdělání	58
Tabulka 6 – Znalost ochrany obyvatelstva	59
Tabulka 7 – Pojem ochrana obyvatelstva 1	59
Tabulka 8 – Pojem ochrana obyvatelstva 2	60
Tabulka 9 – Jak správně postupovat při MU/KS	60
Tabulka 10 – Mimořádná událost	61
Tabulka 11 – Krizový stav	61
Tabulka 12 – Zvýšení vědomostí od pandemie COVID-19	62
Tabulka 13 – Akustická zkouška 1	62
Tabulka 14 – Akustická zkouška 2	63
Tabulka 15 – Varovný signál	63
Tabulka 16 – Nebezpečné chemické látky	64
Tabulka 17 – Pronikavá radiace.....	65
Tabulka 18 – Zbraně hromadného ničení	66
Tabulka 19 – Průnik nebezpečné látky	67
Tabulka 20 – Informování o evakuaci	68
Tabulka 21 – Činnosti při evakuaci	69
Tabulka 22 – Evakuační zavazadlo	70
Tabulka 23 – Osvěta v oblasti ochrany obyvatelstva	70

8 Seznam příloh

Příloha A - Dotazník pro krizové manažery

Příloha B - Dotazník pro obyvatelstvo ČR

Příloha C – Mapy hodnocených ORP v okrese Brno-venkov

Příloha D – Mapa hodnocených městských částí ORP Brno

Příloha A - Dotazník pro krizové manažery

Dobrý den,

jsem studentka oboru Civilní nouzová připravenost na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. Obracím se na Vás jako na odborníka v oblasti krizového řízení. Prosím Vás o vyplnění dotazníku, jehož vyhodnocení bude stěžejní pro praktickou část mé diplomové práce, která má název Komplexní logistická podpora oblasti ochrany obyvatelstva vybraných samosprávných celků. Dotazník se týká logistické podpory ochrany obyvatelstva v jednotlivých městských částech Brno město a ORP v okrese Brno venkov. Dotazník je formou uzavřených i otevřených otázek, najdete ho jako přílohu tohoto emailu ve wordovském dokumentu.

V případě, že je ve vaší městské části/ORP referent krizového řízení, nebo jiný odborník pro tuto oblast, prosím o přeposlání tohoto emailu. Pokud ve vaší správní oblasti taková osoba nepracuje, budu za tuto informaci ráda a o vyplnění prosím Vás.

Uvědomuji si Vaši vytíženost v této době, proto Vám za vyplnění předem velmi děkuji.

Martina Zezulová

ČÁST A – náplň práce

1. Jak dlouho pracujete na pracovišti krizového řízení? (vybrané označte *tučným textem*)

- a) méně než 1 rok
- b) 1 – 3 roky
- c) 3 – 5 let
- d) 5 – 10 let
- e) 10– 20 let
- f) víc než 20 let

2. **Prosím stručně popište vaše pracovní zařazení a činnosti, které v rámci práce vykonáváte. (doplňte)**

3. **Je ve vaší městské části/ORP zřizován krizový štáb? (vybrané označte tučným textem)**

ANO	NE	NEVÍM
-----	----	-------

4. **Je ve vaší městské části/ORP zřízena bezpečnostní rada? (vybrané označte tučným textem)**

ANO	NE	NEVÍM
-----	----	-------

5. **Shromažďujete údaje o počtu a totožnosti osob, které přechodně změnily pobyt a nachází se ve vašem správním území? (vybrané označte tučným textem)**

ANO	NE	NEVÍM
-----	----	-------

pokud ANO, je tato činnost vázána pouze na KS, nebo je prováděna preventivně? (vybrané označte tučným textem)

Preventivně/vázána na KS

Pokud ANO, jakým způsobem tyto informace získáváte? (doplňte)

.....

6. **Je součástí vaší práce seznámení právnických a fyzických osob s charakterem možného ohrožení, s krizovými opatřeními a způsobem jejich provedení? (vybrané označte tučným textem)**

ANO	NE	NEVÍM
-----	----	-------

Pokud ANO, jakým způsobem provádíte? (doplňte)

.....

ČÁST B – ochrana obyvatelstva

7. **Jaký koncový prvek varování využívá vaše městská část/ORP?** (*vybrané označte tučným textem*)

- a) Elektrické rotační sirény
- b) Elektronické sirény/rozhlas
- c) Jiné
- d) Pokud jiné, uveďte (*doplňte*)

.....

8. **Jakým způsobem je ve vaší městské části zajištěno předání tísňové informace a informování obyvatelstva o hrozícím nebo vzniklém nebezpečí?** (*vybrané označte tučným textem*)

- a) Sdělovacími prostředky
- b) Vozidly IZS
- c) Mluvicími sirénami
- d) Hromadnou SMS zprávou
- e) Jiným způsobem
- f) Pokud jiné, uveďte (*doplňte*)

.....

9. **Kdy (v kterých letech a při jakých příležitostech) naposledy bylo ve vaší městské části/ORP využito systému varování a informování obyvatelstva.** (*doplňte*)

.....

10. Nachází se ve vaší městské části/ORP improvizované úkryty? (vybrané označte tučným textem)

ANO	NE	NEVÍM
-----	----	-------

Pokud ANO, pro kolik osob? (doplňte)

.....

11. Nachází se ve vaší městské části/ORP stálé úkryty? (vybrané označte tučným textem)

ANO	NE	NEVÍM
-----	----	-------

Pokud ANO, pro kolik osob? (doplňte)

.....

12. Nachází (zřizujete) se ve vaší městské části/ORP evakuační středisko? (vybrané označte tučným textem)

ANO	NE	NEVÍM
-----	----	-------

Pokud ANO, jaká to jsou? (doplňte)

.....

Pokud NE, které evakuační středisko je nejbližší? (doplňte)

.....

13. Je ve vaší městské části/ORP plánována evakuace přednostně pro vybrané skupiny obyvatelstva? (vybrané označte tučným textem)

ANO	NE	NEVÍM
-----	----	-------

Pokud ANO, pro které skupiny? (doplňte)

.....

14. Nachází se ve vaší městské části/ORP objekt pro nouzové ubytování osob? (vybrané označte tučným textem)

ANO	NE	NEVÍM
-----	----	-------

Pokud ANO, jaké to jsou? (doplňte)

.....

Pokud NE, který je nejbližší? (doplňte)

.....

15. Jakým způsobem by byla zajištěna strava pro obyvatele v případě nouzového ubytování? (doplňte)

.....

16. Jakým způsobem by byla pro obyvatelstvo ve vaší městské části/ORP zajištěna pitná voda v případě porušení funkce zásobování pitnou vodou? (doplňte)

.....

ČÁST C – logistické činnosti

17. Využili jste během své činnosti informační systém KRIZKOM pro zajištění věcných zdrojů? (vybrané označte *tučným textem*)

ANO	NE	NEVÍM
-----	----	-------

Pokud ANO, jaké věcné zdroje jste požadovali a v jaké situaci? (doplňte)

.....

18. Využíváte informační systém ARGIS? (vybrané označte *tučným textem*)

ANO	NE	NEVÍM
-----	----	-------

Pokud ANO, pro které činnosti? (doplňte)

.....

19. Kde se nachází nejbližší sklad nezbytných dodávek (pohotovostních zásob) pro vaši městskou část/ORP? (doplňte)

.....

ČÁST D – zkušenost s krizovými stavy a mimořádnými událostmi

20. Jaké z těchto krizových stavů zasáhly oblast Vaší městské části/ORP? (vybrané označte tučným textem)

- a) Povodně (stav nebezpečí) 2002
- b) Sesuv skalního masivu (stav nebezpečí) 2004
- c) Povodně (stav nebezpečí) 2006
- d) Povodně (nouzový stav) 2006
- e) Povodně (stav nebezpečí) 2010
- f) Sesuv půdy (stav nebezpečí) 2014
- g) Nelegální sklad NL (stav nebezpečí) 2016
- h) Koronavirus SARS-CoV-2 (nouzový stav) 2020 a 2021

21. Bylo potřeba při těchto krizových stavech využít systému varování a informování, ukrytí, evakuace, nebo nouzového přežití? Pokud ano při kterých KS bylo kterých systémů využito? (doplňte)

.....

22. Pokud byl ve vaší městské části/ORP zřízen krizový štáb, byl doplněn o odborníky v souvislosti s řešením KS? (vybrané označte tučným textem)

ANO	NE	NEVÍM
-----	----	-------

Pokud ANO, při kterých KS o které odborníky: (doplňte)

.....

23. Jakým způsobem ovlivnilo vaši práci řešení epidemie covid-19? (doplňte)

.....

Příloha B - Dotazník pro obyvatelstvo ČR

Dobrý den, jsem studentka oboru Civilní nouzová připravenost na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. V rámci praktické části mé diplomové práce budu hodnotit povědomí a znalosti občanů ČR v oblasti vlastní ochrany při mimořádných událostech a krizových situacích. Za tímto účelem bych Vás ráda poprosila o vyplnění tohoto dotazníku, který Vám zabere přibližně 5 minut.

Identifikační otázky

1. Prošel/la jste základním vojenským výcvikem?

- a) Ano
- b) Ne

2. Kolik Vám je let

- a) Do 20 let
- b) 21-40 let
- c) 41-60 let
- d) Nad 60 let

3. Kde bydlíte, popř. žijete

- a) Brno město
- b) Brno venkov
- c) Jinde v Jihomoravském kraji (uved'te)
- d) Jinde mimo Jihomoravský kraj (uved'te)

4. Vámi nejvýše dosažené vzdělání

- a) Základní
- b) Střední s výučním listem
- c) Střední s maturitou

- d) Vyšší odborné
- e) Vysokoškolské

Výzkumné otázky

5. Setkal(a) jste se s pojmem ochrana obyvatelstva?

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE	NEVÍM
------------	-----------	----------	-----------	-------

6. Setkal(a) jste se s pojmem ochrana obyvatelstva kde či z čeho?

- a) ve škole
- b) z informačních příruček/letáků
- c) z internetu
- d) jiný zdroj.....

7. Víte, jak správně postupovat při vzniku mimořádné události/krizového stavu pro zajištění vlastní ochrany?

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE	NEVÍM
------------	-----------	----------	-----------	-------

8. Co je podle vás mimořádná událost?

- a) Mimořádná událost, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.
- b) Jakákoliv událost, která ohrožuje životy nebo zdraví osob.
- c) Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.
- d) Událost, která je nestandardní a má negativní dopady na život, zdraví, majetek nebo životní prostředí.

9. Co je podle vás krizový stav?

- a) Mimořádná událost, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.
- b) Jakýkoliv stav, který ohrožuje životy nebo zdraví osob.
- c) Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací
- d) Stav, který je nestandartní a má negativní dopady na život, zdraví, majetek nebo životní prostředí.

10. Myslíte si, že se zvýšily Vaše vědomosti ohledně krizových stavů od pandemie COVID 19?

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE	NEVÍM
------------	-----------	----------	-----------	-------

11. Akustická zkouška sirén probíhá

- a) Každou první středu v měsíci
- b) Každou středu
- c) Každé první pondělí v měsíci
- d) Každé pondělí

12. Akustická zkouška sirén zní

- a) 140 sekund kolísavým tónem
- b) 60 sekund kolísavým tónem
- c) 140 sekund nepřerušovaným tónem
- d) 60 sekund přerušovaným tónem

13. Varovný signál „všeobecná výstraha“ je vyhlášena

- a) 140 sekund kolísavým tónem
- b) 60 sekund kolísavým tónem
- c) 140 sekund nepřerušovaným tónem
- d) 60 sekund přerušovaným tónem

14. K ukrytí obyvatel při mimořádných událostech, kde dochází k riziku kontaminace nebezpečnými chemickými látkami se využívá

- a) Přirozených ochranných vlastností staveb ve středové části budovy, suterénu, nebo sklepě
- b) Přirozených ochranných vlastností staveb ve vyšších patrech budovy ideálně na odvrácené straně od místa nehody
- c) Improvizovaných úkrytů: předem vybrané budovy zajišťující ochranu před chemickými látkami – podzemní, nebo částečně zapuštěné prostory pod úroveň terénu v budovách, nebo dřívější stálé úkryty
- d) Stálých úkrytů: prostory v podzemních částech budov nebo stavby samostatně stojící zajišťující ochranu před chemickými látkami

15. K ukrytí obyvatel při mimořádných událostech, kde dochází k riziku kontaminace pronikavou radiací se využívá

- a) Přirozených ochranných vlastností staveb ve středové části budovy, suterénu, nebo sklepě
- b) Přirozených ochranných vlastností staveb ve vyšších patrech budovy ideálně na odvrácené straně od místa nehody
- c) Improvizovaných úkrytů: předem vybrané budovy zajišťující ochranu před radioaktivními látkami – podzemní, nebo částečně zapuštěné prostory pod úroveň terénu v budovách, nebo dřívější stálé úkryty
- d) Stálých úkrytů: prostory v podzemních částech budov nebo stavby samostatně stojící zajišťující ochranu před radioaktivními látkami

16. K ukrytí obyvatel před zbraněmi hromadného ničení při vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečném stavu se využívá (více možných odpovědí)

- a) Přirozených ochranných vlastností staveb ve středové části budovy, suterénu, nebo sklepě
- b) Přirozených ochranných vlastností staveb ve vyšších patrech budovy ideálně na odvrácené straně od místa nehody
- c) Improvizovaných úkrytů: předem vybrané budovy zajišťující ochranu před zbraněmi hromadného ničení– podzemní, nebo částečně zapuštěné prostory pod úroveň terénu v budovách, nebo dřívější stálé úkryty
- d) Stálých úkrytů: prostory v podzemních částech budov nebo stavby samostatně stojící zajišťující ochranu před zbraněmi hromadného ničení

17. Mezi opatření, která snižují průnik nebezpečné látky do úkrytu patří (více možných odpovědí)

- a) Utěsnění ventilace a otvorů
- b) Otevření dveří a oken
- c) Rozdělení otevřeného ohně
- d) Namočení záclon a závěsů do vody
- e) Vypnutí digestoře a topidel
- f) Uzavření a utěsnění dveří a oken

18. V případě mimořádné události, kde je nutná evakuace jsou obyvatele ohledně jejího průběhu oficiálně informováni

- a) Nejsou informováni, je nezbytná znalost místních nařízení
- b) Prostřednictvím internetových stránek příslušné obce
- c) Prostřednictvím sociálních sítí
- d) Prostřednictvím rádia, televize, nebo veřejného rozhlasu

19. Označte všechny činnosti, které je vhodné v případě evakuace vykonat (více možných odpovědí)

- a) Otevřít lednici
- b) Uhasit otevřený oheň
- c) vypnout elektrické spotřebiče
- d) otevřít všechny okna v bytě/domě
- e) uzavřít přívod vody a plynu
- f) Svěsit obrazy
- g) Vzít s sebou domácí zvířata a evakuační zavazadlo
- h) Ujistit se, že sousedé ví, že mají opustit byt
- i) Dát při odchodu na dveře oznámení, že se v bytě nikdo nenachází

20. Označte předměty, které by podle vás mělo mimo jiné obsahovat evakuační zavazadlo (více možných odpovědí)

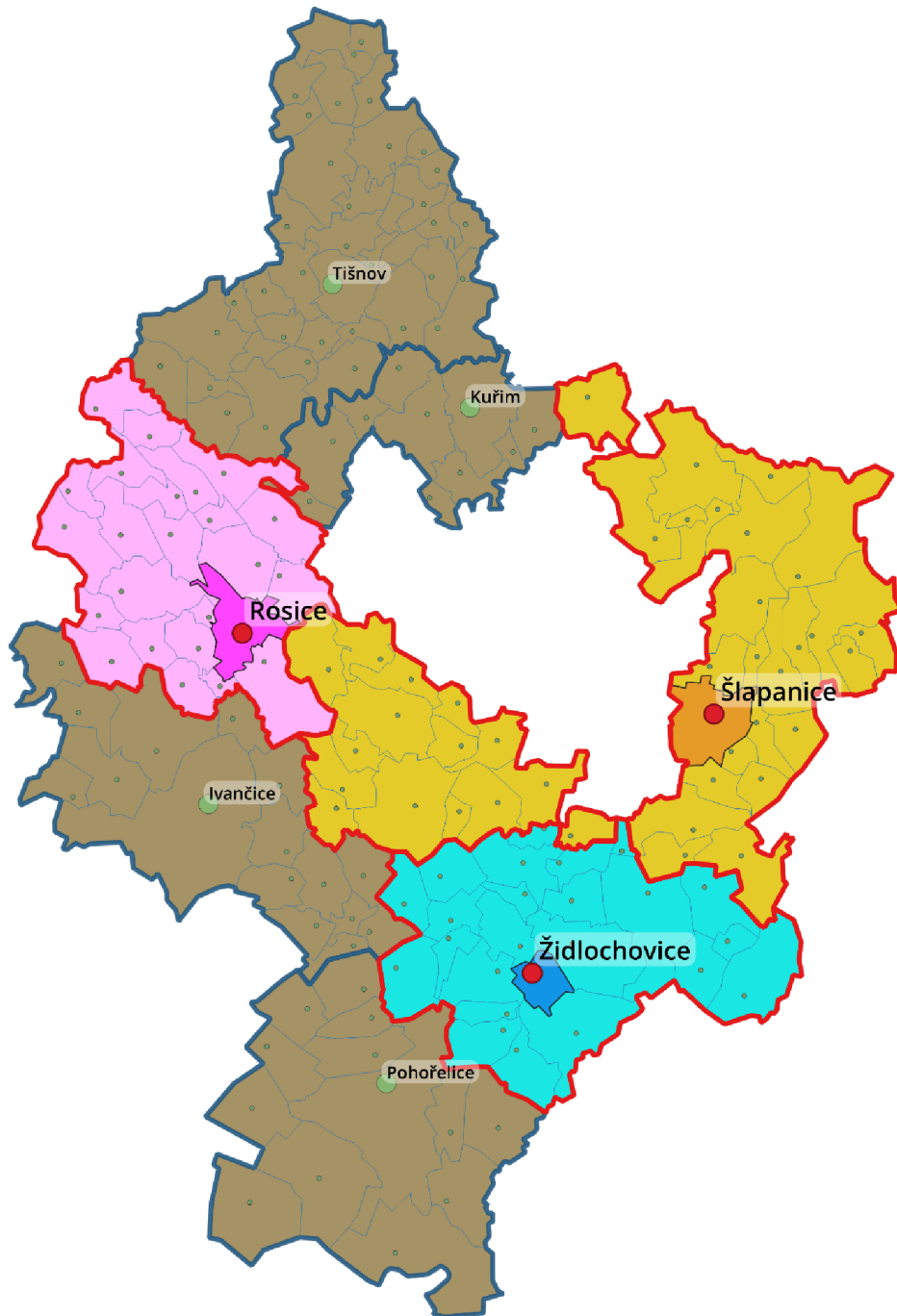
- a) Základní potraviny
- b) Vodu
- c) Náhradní oblečení
- d) Vařič
- e) Spací pytel
- f) Nůž
- g) Stan
- h) Karimatku
- i) Doklady
- j) Ochrannou masku
- k) Peníze

- l) Léky
- m) ennosti
- n) Ochranný oblek
- o) Rukavice

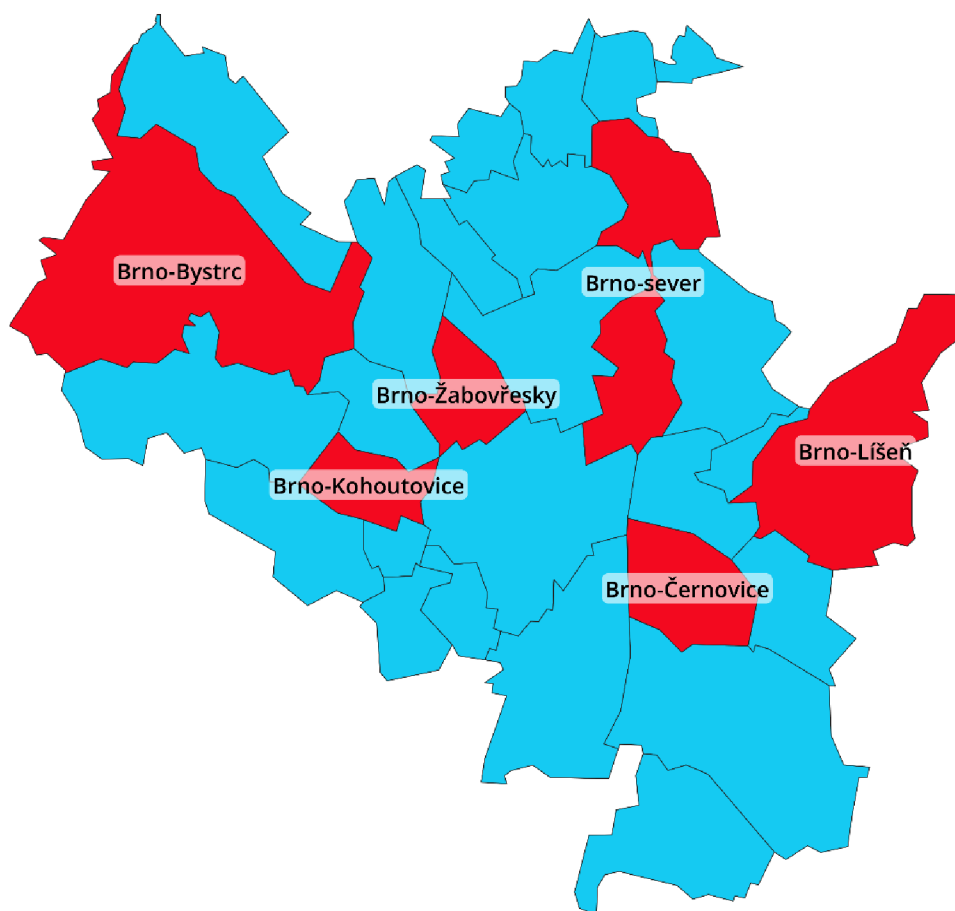
21. Myslíte si, že je celková osvěta v oblasti ochrany obyvatelstva dostatečná?

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE	NEVÍM
------------	-----------	----------	-----------	-------

Příloha C – Mapa hodnocených ORP v okrese Brno-venkov

Příloha D – Mapa hodnocených městských částí ORP Brno

9 Seznam zkratek

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
GŘ HZS	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru
HPK	Havarijní plán kraje
HZS	Hasičský záchranný sbor
IS	informační systém
IZ	ionizující záření
IZS	integrovaný záchranný systém
JPO	jednotky požární ochrany
JSVV	jednotný systém varování a vyrozumění
KI	kritická infrastruktura
KS	Krizová situace
MU	Mimořádná událost
MV	ministerstvo vnitra
NATO	Severoatlantická aliance
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OPIS	Operační a informační středisko
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSN	Organizace spojených národů
PaFO	Právnícké a fyzické osoby
PaPFO	Právnícké a podnikající fyzické osoby

SSRN	system selektivního rádiového návěštění
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
ÚSÚ	ústřední správní úřady
VněHP	Vnější havarijní plán
Zákon o IZS	Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů
ZaLP	záchranné a likvidační práce
ZHN	zbraně hromadného ničení